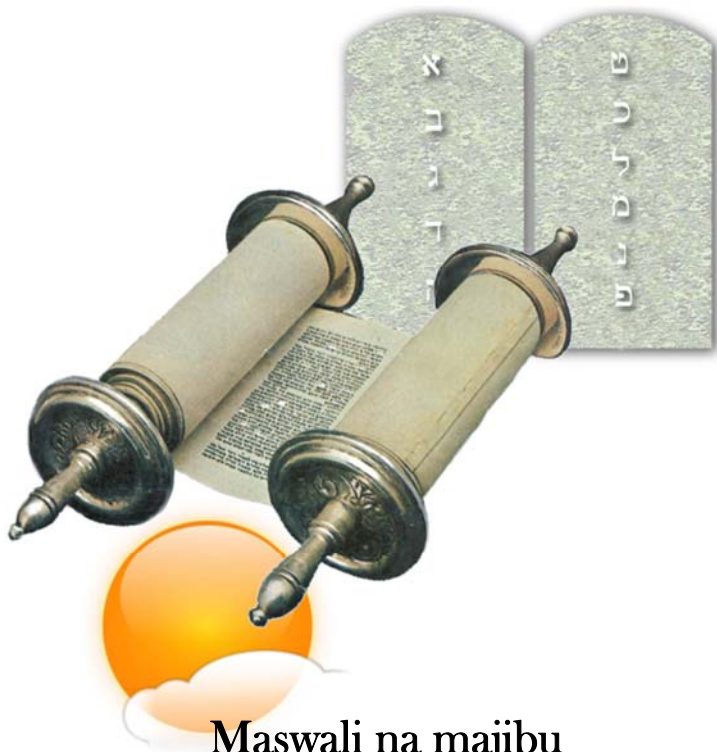

Je kuhusu Sikukuu Hizo?

**Maswali na majibu
Kuhusu Amri,
Masharti, na Nyakati zilizowekwa**

**Gary Hullquist na Adrian Ebens
Machi 2016**

Muhtasari

Tunatunza Sabato ya siku ya saba. Wengine huiita Sabato ya Wayahudi lakini Ilibarikiwa na kutakaswa katika uumbaji na ni kwa watu wote. (Mwa 2:1-3). Je! Tunapaswa kuitunza? Ikiwa Mungu anasema ni Sabato yake na ameibariki, basi mimi nataka Baraka hiyo na ninataka kupatana na Yeye na wakati wake. Tunajua kwamba itahifadhiwa mbinguni, kwa maana Isaya anatuambia kwamba kutoka kila mwezi kwenda kwa mwingine na kutoka Sabato moja kwenda nyingine watu wote watakuja mbele za Bwana kumwabudu (Isa 66:23).

Sikukuu ya kwanza iliyotolewa kwa Israeli ilikuwa kwenye pigo la 10 na ililingana na ukombozi wao kutoka Misri. Lakini Mwana-Kondoo wa Pasaka alimfananisha Kristo, Mwanakondoo wa Mungu, dhabihu ya kweli na kwa hivyo dhabihu na kafara zilikoma. Tunaendelea kukumbuka dhabihu ya Kristo na ishara mpya ya juisi/maji ya zabibu isiyotiwa chachu na mkate wa kwanza usiotiwa chachu, alama zote mbili za maisha yake yasiyokuwa na dhambi – lakini hakuna mwana-kondoo aliyechomwa! Na wakati Pasaka ilitokea mara moja tu kwa mwaka, sisi huifanya sherehe ya meza ya Bwana mara nne kwa mwaka, lakini mfumo wa dhabihu ulikuwa na dhabihu za asubuhi na jioni ambazo sasa zinabadilishwa na ibada ya asubuhi na jioni – angalau inapaswa kuwa. Je! Tunapaswa kuweka nyakati hizi kama miadi takatifu ya asubuhi na jioni? Tunakosa Baraka muhimu ikiwa hatutafanya.

Harakati ya Waadventista ilizaliwa mnamo maadhimisho ya miaka 2300 ya Siku ya Upatanisho wakati Artexerxes, mfalme wa Uajemi, alitoa amri yake katika mwaka wa 7 wa utawala wake (katika Ezra 7). Kuamua siku halisi ambayo kufunga kwa mwezi wa 7 kulitokea mnamo 1844 lilikuwa jambo muhimu lililopatikana na uangalifu wa maandishi na kihistoria. Uhalisia wa utimilifu huo unathibitisha angalau kwamba sikukuu zina umuhimu wa kinabii. Huo ndio msingi wa ujumbe wa kipentekosti wa Petero, kwamba unabii huo ulikuwa ukitimizwa, akiongelea Yoeli 2 “wakati siku ya Pentekosti ilikuwa imewadia kabisa.” Tunatazamia utimilifu wa mwisho wa uzoefu wa Pentekoste kwenye Mvua ya Roho Mtakatifu ya Mwisho. Je! Kweli itakuwa wakati wa Pentekosti ya kila mwaka? Siwezi kusema kwa hakika, lakini inaweza kuwa. Sitaki kuikosa.

Lakini juu ya sherehe zote kando ya Pentekosti, sherehe ya Vibanda ni ile ambayo ninayotilia maana zaidi. Ni moja tu ambayo haijatimizwa, na ya mwisho kwenye orodha. Kwa kweli, Siku ya Upatanisho haijakamilika bado. Siku hizi kila mwaka zinahusika na kipengele muhimu cha Baba na Mwana katika kazi yao kutuokoa. Hata “kutunza” Sabato kila juma “hatakutuokoa ama hakuwezi kutuokoa.”

Kuna watu ambao wanashikilia maelezo mengi madogo zaidi na mjadala usio na maana juu ya jinsi ya kuhesabu muda, na yote hayo. Tunaweza kufanya Sabato ya kila wiki kuwa mzigo ikiwa hatuko makini. Lakini kwangu Baraka kubwa zaidi ni kukusanyika pamoja, kushirikiana, kusoma, kushiriki, na kutiana moyo wakati tunapokea zawadi maalum ya Roho wa Kristo.

Miadi ya masika huzingatia dhabihu ya Baba, kifo na ufufuo wa Mwanawe, inaonyesha meza ya Bwana na mkate usiotiwa chachu na maji ya zabibu isiyotiwa chachu, na sheria ya kuosha miguu kama ishara za ushindi wake juu ya dhambi; na wale walio katika msimu wa joto wanasisitiza maombezi ya utakaso wa Kristo katika Patakatifu pa Patakatifu, ahadi ya mvua za masika, na kurudi kwake kuvuna dunia hii kwa utukufu wa Baba yake, mara mbili kwa mwaka, ikitenganishwa na miezi sita ni mpangilio mzuri kabisa .

Shukrani za pekee kwa David Barron, na Linda Allevalo kwa michango yao muhimu katika kusasisha na kuhariri toleo hili.

Je! Sikukuu ni muhimu kwetu kutunza leo?

Jibu la swali hilo linategemea jinsi tunavyojibu maswali mengine kadhaa yanayohusiana:

1. Je! Masharti (statutes) yanahitajika kwetu kutunza leo?	7
2. Je! Ni nini kilichojumuishwa katika Kanuni?.....	15
3. Je! Sikukuu zina kanuni za maadili?	18
4. Je! Tunapaswa kushika kanuni ili kuokolewa?.....	19
5. Kwa nini tunashika baadhi ya Maagizo lakini sio yote?	20
6. Je! Sikukuu ni sehemu ya mfumo wa dhabihu?	22
7. Je! Sabato ya siku ya saba ni amri au sikukuu ya Bwana?	23
8. Kuna Sabato ngapi?	24
9. Baraka ya Sabato ni nini?	25
10. Kwa nini tunashika Sabato ya kila wiki lakini sio Sabato zingine?	30
11. Je! Mungu Alisababisha Sikukuu Zisitishwe?.....	37
12. Kuna sheria ngapi?	38
13. Je! Sheria zozote zilifutwa msalabani?.....	43
14. Je! Sikukuu au vivuli viliisha kwa kukutana na mfano?	56
15. Je! Wakristo wanapaswa kutunza sikukuu leo?.....	59
16. Je, sisi kuweka sikukuu mbinguni, na dunia, mpya?	65
Kiambatisho A.....	66

Sasa, acheni tuchunguze majibu ya kila moja ya maswali haya.

1. Je! Masharti (statutes) yanahitajika kwetu kutunza leo?

Nabii huyo huyo tunayemtaja katika kila mahubiri juu ya uwakili na zaka pia aliandika maneno haya kutoka kwa Yehova:

Kumbuka sheria ya Musa mtumwa wangu, ambayo nilimwamuru huko Horebu kwa Israeli wote, na **sheria na hukumu**. Tazama, nitakutumia nabii Elia kabla ya kuja kwa sikukuu na ya kutisha ya BWANA. Malaki 4:4,5

Kumbuka siku ya Sabato uitakase. Jambo moja zaidi la kukumbuka. Musa hakuamuru Israeli kuitunza, BWANA alifanya. Na hivyo tunakumbuka Sabato kila siku ya saba kama Mungu alivyoamuru Musa (sio tu kwenye Kutoka 20:8-11, lakini 16:26; 31:15; 35:2; Mambo ya Walawi 23 Kumbukumbu la Torati 5:14; na Ezekieli 46:1).

Sasa tunaishi “kabla ya sikukuu na ya kutisha ya BWANA.” Yohana Mbatizaji alikuwa “Elias aliyekuja” Math 11:14. Lakini hiyo haikuwa sikukuu na ya kutisha ya BWANA. Je! Bado hatujapaswa kukumbuka sheria ya Musa, kanuni na hukumu? Ingeonekana hivyo.

Hapa kuna maneno ya nabii mwingine juu ya mada hii:

Kristo alimpa Musa maagizo ya kidini ambayo yalitawala maisha ya kila siku. **Amri** hizi zilipewa wazi ili **kutunza Amri Kumi**. Hazikuwa aina za kivuli za kupita na kifo cha Kristo. Zilitakiwa kuwa **zimetunzwa na mwanadamu katika kila kizazi kwa muda ambao muda unapaswa kudumu**. (Review and Herald, Mei 6, 1875 kifungu cha 10, tazama kiambatisho A.)

Katika siku hizi za mwisho kuna himizo kutoka Mbinguni linalokualika **utunze kanuni na maagizo ya Bwana**. Ulimwengu umevunja **sheria ya Yehova**; lakini Mungu hataachwa bila ushahidi wa haki yake, au bila watu duniani kutangaza ukweli wake. (*Signs of the Times*, Februari 3, 1888.)

Ikiwa unaweza kukubali ushuhuda wa Ellen White kabla ya 1898, basi taarifa hizi ni dhahiri kabisa kwamba kanuni hazitapita lakini zinadumu kwa muda mrefu kama muda ungalipo na kwamba hata katika siku hizi za mwisho kanuni na sheria bado ni sheria ya Yehova. Ikiwa sivyo, basi athibitishe taarifa zake za mapema angalau miaka 12 baada ya tarehe ya baadaye:

“Leo hii Bwana Mungu wako amekuamuru kufanya **maagizo na hukumu hizi**; kwa hivyo utaishika na kuifanya kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote....’

Hii sio sauti ya mwanadamu; **ni sauti ya Kristo** kutoka kwenye nguzo inayojoa wingu.... **Maandishi haya yanawasilisha dhamana isiyokoma ya wote** ambao Mungu amebariki na maisha na afya na faida katika vitu vya kidunia na vya kiroho. Ujumbe haujakua dhaifu kwa sababu ya uzee. Madai ya Mungu yanafaa sasa, ni safi tu katika umuhimu wao, kwani zawadi za Mungu ni mpya na za daima.” (RH, Desemba 25, 1900)

“Maagizo **aliyopewa Musa** kwa Israeli la kale, na muhtasari mkali na mkali, **lazima yasomewe na kutiiwa na watu wa Mungu leo.**” (Barua 259, 1903). {1BC 1103.4}

“**Agano ambalo Mungu alifanya na watu wake huko Sinai litakuwa kimbilio letu na ulinzi wetu ...** ‘ikiwa mtaitii sauti yangu kweli, na kushika agano langu, kuliko mlivyo hazina yangu kipekee kuliko watu wote: kwa maana ulimwengu wote ni wangu: nanyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani, na taifa takatifu.’... **Agano hili ni la nguvu sana leo kama ilivyokuwa wakati Bwana alipoifanya na Israeli ya kale.**” (SW Machi 1, 1904). {1BC 1103.10}

“Linawezakuwa tukio la kupendeza sana kwa Mungu na malaika, kama **katika kizazi hiki** wafuasi wake wataungana, kama Israeli wa zamani **katika agano la agano la kutunza na kufanya amri zote za Bwana Bwana wetu, na hukumu zake na kanuni zake .**” (Southern Watchman, Juni 7, 1904)

“**Hii ndiyo ahadi ambayo watu wa Mungu wanapaswa kutengeneza katika siku hizi za mwisho.** Kukubalika kwao na Mungu kunategemea kwa utimilifu uaminifu wa masharti ya makubaliano yao na Yeye. Mungu anahusisha hili katika **Agano lake wote watakaomtii.**” (RH Juni 23, 1904). {1BC 1103.11}

Kutoka kwa nukuu hizi tunaweza kuona kwamba amri, maagizo, na sherehe ni jukumu lisilokoma na bado ni sehemu muhimu ya sheria ya Yehova na ukweli wake leo. Hilo linazifanya ziwe ukweli wa leo.

Agano ambalo Mungu alipendekeza kufanya na Israeli liliungwa mkono na ahadi Yake ya kuwabeba na kuwasaidia. Israeli iligeuza hili na kuahidi Mungu

afanye vitu hivi kwa nguvu zao na akaibadilisha kuwa Agano la Kale. Bado ahadi ya milele ya agano la Mungu imekuwa “Nitakubariki” na kama vile alivyorudia baadaye, “Nitaweka roho yangu ndani yako, na **kusababisha wewe utembe kwa kanuni zangu**, nanyi **mtazishika hukumu zangu, na kuzifanya.**” Ezekeili 36:27.

Swali linalofuata ni, “Je! Makusanyiko ya mwaka, ‘karamu za BWANA’, zimejumuishwa katika kanuni?” Taarifa ifuatayo inaonyesha kwamba zimejumuishwa.

“Tkiwa wana wa Israeli walihitaji faida ya **mikusanyiko hii takatifu** kwa wakati wao, je, **tunahitaji vipi zaidi katika siku hizi za mwisho** za hatari na migogoro? Na ikiwa watu wa ulimwengu wakati huo walihitaji nuru ambayo Mungu alikuwa ameiweka kwa kanisa lake, je, watahitaji hivi sasa kwa kiwango kipi!” (*Testimonies* Vol 6, uk. 39, 40)

Yesu alisema mfano juu ya karamu, karamu kubwa, ambayo ilitolewa kwa wengi lakini ikipuuzwa kwa sababu kadhaa.

Wakati unapoifanya **karamu**, waite maskini, viwete, viwete, vipofu. ... (16) Mtu mmoja alifanya **karamu kubwa**, akawaambia watu wengi; (17) Akamtuma mtumwa wake wakati wa **karamu** kuwaambia wale walioalikwa, Njoo, kwa kuwa vitu vyote viko tayari. (18) Na wote kwa ridhaa moja walianza kutoa udhuru. Wa kwanza akanwambia, Nimenunua **kipande cha ardhi**, na lazima niende niione; naomba uniruhusu. (19) Mtu mwingine akasema, Nimenunua **ng’ombe** wa nira watano, na kwenda kuwathibitisha; naomba uniruhusu. (20) Na mwingine akasema, nimeoa **mke**, kwa hivyo siwezi kuja. Luka 14:13, 16-20

Kujishughulisha sana na kazi yangu, au nimeolewa na mwanamke, kanisa, ambalo imani yake hunizuia. Mfano huu unashughulikiwa kwa maneno yafuatayo ya Ellen White. *Testimonies* Vol 2 p. 57

“Mungu alitoa mwongozo kwa Waisraeli kukusanyika mbele Yake kwa vipindi, mahali alipopaswa kuchagua, na kushika siku maalum ambazo hakuna kazi isiyo ya lazima iliyofanywa, lakini wakati huo ulipaswa kutolewa kwa kuzingatia baraka ambazo Alikuwa amewapa. Katika misimu hii maalum walipaswa kuleta zawadi,

sadaka za hiari, na sadaka za shukrani kwa Bwana kama vile alivyokuwa amewabariki.” ... “Kando na sikukuu hizi maalum za kidini za shangwe, Pasaka ya kila mwaka ilikuwa ikumbukwe na taifa la Wayahudi. Bwana alifanya agano kwamba ikiwa wangukuwa waaminifu katika utunzaji wa mahitaji yake, angewabariki katika nyongeza yao yote na katika kazi yote ya mikono yao. Mungu anahitaji vile vile kwa watu wake katika siku hizi za mwisho, katika dhabihu na sadaka, kama alivyofanya kwa taifa la Wayahudi.” {2T 573.1}

“Wanaume ambao wanamiliki maelfu hukaa nyumbani mwaka baada ya mwaka, wamejiingiza katika matakwa na masilahi yao ya kidunia, na wanaona kuwa hawawezi kutoa dhabihu ndogo ya **kuhudhuria mikusanyiko ya kila mwaka kumwabudu Mungu**. Amewabariki **katika kikapu na kwenye maghala**, na akawazunguka na faida zake kwa mkono wa kulia na mkono wa kushoto, lakini walimzuia yeye sadaka ndogo ndogo ambazo amewahitaji.” {2T 574.2}

“Wacha wote ambao wanaweza, wahudhurie mikusanyiko hii ya kila mwaka. Wote wanapaswa kuhisi kwamba Mungu anahitaji hili kwao.” {2T 575.2}

Kujiondoa kutoka kwa mwaliko wa Mungu wa kukusanyika pamoja katika nyakati Zake zilizowekwa kulikuwa kukitokea hata katika siku za Paulo.

Acha tuzingatiane kila mmoja kwa mwingine ili **tuchukue upendo na kwa matendo mema**. (25) Wala tusiache kukusanyika pamoja, kama ilivyo tabia ya wengine; bali tuonyane na kuzidi kufanya hivyo, kadiri munavyoona siku hiyo inakaribia. Waebrania 10:24-25

Miaka kama 30 baada ya msalaba ilikuwa ya kuacha nyakati za kukusanyika pamoja. Makusanyiko hii ilikuwa fursa za kutiana moyo kupendana, kazi nzuri, na kutoa sadaka ya sifa!

Basi, kwa njia yake yeye na **tumtolee Mungu dhabihu ya sifa kila wakati**, ambayo ni matunda ya midomo yetu inayoshukuru jina lake. (16) Lakini kutenda mema na kushirikiana msisahau, kwa maana kwa **dhabihu kama hizi** Mungu **anafurahia**. Waebrania 13:15-16

Na **kusimama kila asubuhi kumshukuru na kumsifu BWANA**, na vivyo **hivyo jioni**; (31) Na kumtolea Bwana dhabihu zote za kuteketezwa katika Sabato, katika mwezi mpya, na sikukuu zilizowekwa, kwa hesabu, kadiri ya amri waliyowaamuru, **daima mbele za Bwana**. 1 Mambo ya Nyakati 23:30-31

Ibada ya Asubuhi na Jioni ni wakati wetu wa kuja mbele ya Baba yetu katika sifa na shukrani kwa “kazi zake za ajabu kwa wanadamu” Zaburi 107:8.

“Mungu hufundisha kwamba tunapaswa kukusanyika katika nyumba yake kukuza sifa za upendo kamili. Hili litawafaa wakaazi wa dunia kwa nyumba ambazo Kristo amekwenda kuwaandalia wote wanaompenda. Huko **watakusanyika mahali patakatifu tangu Sabato hadi Sabato, kutoka mwezi mpya hadi mwingine**, kuungana kwa nyimbo zilizoinuliwa zaidi, **katika kumsifu na kumshukuru Yeye aketiye juu ya kiti cha enzi**, na kwa Mwanakondoo milele na milele.” {AG, 76.4}

Musa aliagizwa kuwaita watu kukusanyika kwa nyakati maalum.

Fanya **tarumbeta** mbili za fedha; uwafanye kwa kipande kizima, ili uzitumie **kwa wito wa mkutano**, na kwa safari ya kambi. (3) Na wakati watakapopiga kelele pamoja nao, **mkutano wote watakusanyika** kwako mlangoni pa hema ya kukutania... (10) Tena **katika siku ya furaha yenu**, na **katika siku za kusherehekea**, na **mwanzoni mwa miezi yenu**, mtapiga tarumbeta juu ya sadaka zenu za kuteketezwa, na juu ya dhabihu za sadaka zenu za amani; ili iwe **ukumbusho** mbele ya Mungu wako; mimi ndimi BWANA Mungu wako. Hesabu 10:2-3, 10

Pasaka ilikuwa siku ya kusherehekea; Pentekosti ilikuwa siku ya furaha.

Upatanisho ulikuwa siku takatifu; Maskani ilikuwa siku ya furaha.

Nyakati maalum, mwanzo na mwisho wa siku yako, mwanzo wa miezi yako, mwanzo wa mwaka wako, mwisho wa mwaka wako – hizi zilikuwa nyakati muhimu za kuabudu na kuzungumza na Mungu.

“Puuza zoezi la maombi, au ushiriki katika sala mara kwa mara, na ikionekana kuwa rahisi, na utashindwa kumshikilia Mungu.” {GW 254.4}

Sio mara kwa mara, au nyakati za hatari ambapo ni rahisi, lakini ibada ya kawaida ya asubuhi na jioni, ibada ya kila wiki, ibada ya kila mwezi, ibada ya kila mwaka, kuomba, kushukuru na sifa kutadumisha kushikilia kwetu Mungu.

Itakuwa, ikiwa utaisikiza sauti ya BWANA, Mungu wako, kwa bidii, na kutii amri zake zote ninazokuamuru leo, kwamba BWANA, Mungu wako, atakusimamisha juu ya mataifa yote ya dunia: (2) Na baraka hizi zote zitakukujia, na kukukuta, ikiwa utaisikiza sauti ya BWANA, Mungu wako. (3) Utabarikiwa katika mji, na utabarikiwa nje ya mji. (4) Utabarikiwa uzao wa mwili wako, na matunda ya nchi yako, na uzao wa wanyama wako, maongeo ya ng'ombe wako, na wadogo wa kondoo wako. (5) Kikapu chako kitabarikiwa na ghala lako. (11) Naye Bwana atakufanya uwe mwingi wa bidhaa, katika matunda ya mwili wako, na uzao wa ng'ombe wako, na matunda ya ardhi yako, katika ardhi ambayo BWANA aliapa baba zako akupe. (12) Bwana atakufungulia hazina yake nzuri, mbingu ili kutoa mvua kwa nchi yako kwa wakati wake, na kubariki kazi yote ya mkono wako; nawe utaokopa mataifa mengi, lakini hautakopa. Kumbukumbu la Torati 28:1-5, 11-12

Maeneo matatu ambayo yalikuwa chanzo cha udhuru kwa wale ambao hawakubali mwaliko wa kuja kwenye karamu, karamu kubwa, ndio vitu Mungu atabariki ikiwa tutakuja.

Tena itakuwa kila mtu aliyebaki kati ya mataifa yote yaliyokuja kupingana na Yerusalemu, atakwenda kila mwaka kuabudu Mfalme, BWANA wa majeshi, na kufanya karamu ya vibanda. (17) Na itakuwa kwamba, mtu yeyote ambaye hatakaribia kutoka kwa jamaa zote za dunia kwenda Yerusalemu ili kumwabudu Mfalme, BWANA wa majeshi, hata juu yao mvua haitanyesha. (18) Na ikiwa jamaa ya Wamisri hawakwei, wala hawaji, mvua haitanyesha kwao; kutakuwa na tauni, ambayo BWANA atayapiga mataifa ambayo hayatakwea kufanya sherehe ya vibanda. (19) Hii ndio adhabu ya Wamisri, na adhabu ya mataifa yote ambayo hayashiki sherehe ya mahema. Zekaria 14:16-19

Wakati sikukuu ya vibanda ni hafla ya kukusanya “mwaka kwa mwaka” kumwabudu BWANA na ahadi ya mvua kwa wale wanaofanya hivyo, kifungu hiki cha Zekaria kinachanganya ni nini hasa hii sherehe ingefanyika. Sura hiyo inaanza na shambulio la Yerusalemu, kupanda kwa Kristo kwenye Mlima wa

Mizeituni, uchanganyaji wa lugha na macho na miguu ya waovu zinaonyesha mpangilio ni baada ya milenia. Lakini maelezo ya adhabu kwa wale ambao hawakuja kwenye karamu haingehusu muktadha wa baada ya milenia ambapo watakatifu tu watawala kwa maelewano ya Mungu na Mwanakondoo.

Mtazishikilia Sabato zangu, na heshima ya mahali patakatifu pangu: mimi ndimi BWANA. (3) Ikiwa mnatembea katika maagizo yangu, na kuzishika amri zangu, na kuzifanya; (4) Ndipo nitakupa mvua kwa wakati unaofaa, na nchi itatoa mazao yake, na miti ya shamba itatoa matunda yao... (14) Lakini ikiwa hamtanisikiza, na hamtafanya maagizo haya yote; (15) Na ikiwa mtaidharau maagizo yangu, au ikiwa roho yenu inachukia hukumu zangu, hata msifanye maagizo yangu yote, lakini mvunje agano langu: (16) mimi pia nitawatenda haya; Nami nitaweka juu yako vitisho, utumiaji wa nguvu, na mafuta ya kuchoma, ambayo yateketeza macho... (34) Ndipo nchi itafurahiya Sabato zake, kila wakati litakapokuwa ukiwa, nanyi mtakuwa katika nchi ya adui zenu basi, nchi itatulia, na kufurahia Sabato zake. (35) Wakati wote litakapokuwa ukiwa litatulia; kwa sababu haikuweka katika Sabato zako, hapo mlipokaa juu yake. Mambo ya Walawi 26:2-4, 14-16, 34-35

Amri na Sheria

Angalia uhusiano dhahiri hapa kati ya amri (Commandments) na kanuni (statutes). Amri hizo zilizungumzwa kwanza na Bwana kutoka Mlima Sinai na ndipo Musa alipewa agizo kufundisha na kuelekeza watu. Wakati hukumu (judgements) na ushuhuda (testimonies) pia zimetajwa pamoja na hizi mbili, amri na kanuni huorodheshwa peke yake pamoja.

“Sikiza **amri** zake, na uyashike **maagizo** yake yote” Kutoka 15:26.

“Tembea kwa **kanuni** zangu, na uzishike **amri** zangu” Mambo ya Walawi 26:3.

“Kwa hivyo shikeni **maagizo** yake, na **amri** zake” Kumbukumbu la Torati 4:40.

“Uzishike **maagizo** yake yote na **amri** zake” Kumbukumbu la Torati 6:2.

“Weka **amri** za BWANA, na **kanuni** zake” Kumbukumbu la Torati 10:13.

“Fanya **amri** zake na **sheria** zake” Kumbukumbu la Torati 27:10.

“Fanya **maagizo** yake yote na **sheria** zake” Kumbukumbu la Torati 28:15.

“Shika **maagizo** yake na **amri** zake” Kumbukumbu la Torati 28:45.

“Shika **maagizo** yake na **amri** zake” Kumbukumbu la Torati 30:10.

“Shika **maagizo** yangu na **amri** yangu” 1 Wafalme 3:14.

“Kutembea katika **kanuni** zake, na kuzishika **amri** zake” 1 Wafalme 8:61.

“Shika **sheria** yangu na **amri** yangu” 1 Wafalme 9:6.

“Alishika **amri** yangu na **sheria** yangu” 1 Wafalme 11:34.

“Shika **amri** yangu na **hukumu** yangu” 1 Wafalme 11:38.

“Shika **amri** yangu na **hukumu** yangu” 2 Wafalme 17:13.

“**Amri** zangu na **sheria** yangu” 2 Mambo ya Nyakati 7:19.

“Ya **amri** za BWANA, na **sheria** zake kwa Israeli” Ezra 7:11.

“Ikiwa watavunja **amri** zangu, na hawatashika **maagizo** zangu” Zaburi 89:31.

“**Amri** zako, ambazo nimependa; nami nitatafakari ndani **maagizo** yako” Zaburi 119:48.

Amri zilizoandikwa kwenye jiwe ziliwekwa kwenye sanduku la agano. Hawazikuweza kufikiwa na watu, hata makuhani, kuhani mkuu tu ndiye aliyeruhusiwa katika Patakatifu pa Patakatifu ambapo sanduku liliwekwa, na hata wakati huo lilikuwa chini ya kifuniko cha kiti cha rehema. Kwa hivyo, amri hazikuonekana kwa watu. Lakini maagizo na hukumu ziliandikwa katika kitabu cha torati ambacho kiliwekwa kando ya sanduku na nakala yake ambayo ilipewa makuhani kufundisha watu, wakiyasoma kwenye karamu ya maskani kila miaka saba. Kumbukumbu la Torati 31:10, 11.

Amri hazikuonekana kwanza; kanuni zilitolewa baadaye na zilikuwa nakala inayoonekana au picha ya amri. Kauni zilielezea na kukuza amri.

Uhusiano huu kati ya amri na maagizo unaonekana katika uhusiano wa Chanzo-mkondo kati ya aina katika uhusiano wa Baba-Mwana.

Baba wa mianga ambaye ni Chanzo cha kila zawadi nzuri na kamilifu (Yakobo 1:17), “asiyeonekana, Mungu wa pekee mwenye busara” (1Tim 1:17), “ambaye hakuna mtu aliyemwona, wala anayeweza kuona” (1Tim 6:16), na “Mwana wake mpendwa ... mfano wa Mungu asiyeonekana” (Wakolosai 1:13,15), “taswira ya utu wake” (Ebr 1:3).

Chanzo kisichoonekana

Mungu, Baba

Udhahirisho Unaoonekana

Yesu, Mwana

Amri

Kanuni

Taa kubwa (jua). (Mwanzo 1:14)

taa ndogo (mwezi)

hakionekani usiku

hutegemea jua

Kama vile “watu wote wanapaswa kumheshimu Mwana kama vile wanavyomheshimu Baba” (Yohana 5:23), vivyo hivyo tunapaswa pia kuheshimu kanuni hata kama tunavyoheshimu amri.

2. Je! Ni nini kilichojumuishwa katika Kanuni?

“**Kanuni** hizi zilipewa wazi **kulinda** Amri Kumi... Amri hizi **ziliatekelezwa na nguvu ya sheria ya maadili**, na **walielezea sheria hiyo waziwazi na dhahiri.**” (*Review and Herald*, Mei 6, 1875 kifungu cha 10, tazama Kiambatisho A.)

Sheria zinahifadhi Amri Kumi, zinaelezea kanuni za sheria ya ufalme wa Mungu, zinatekelezwa na nguvu ya sheria ya maadili, kwa uwazi na dhahiri zinaelezea sheria hiyo na inasema wazi baraka za utii. Ni mwelekeo ambao Bwana aliwapa watu wake.

Na sasa kumbukumbu kamili ya 1900 Ellen White bila dukuduku:

“Leo hii Bwana Mungu wako amekuamuru kufanya **maagizo na hukumu** hizi; kwa hivyo uzihifadhi na kuzifanya kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote. Umemtambua Bwana leo kuwa Mungu wako, na kutembea katika njia zake, na kushika maagizo yake, na amri zake, na hukumu zake, na kusikiliza sauti yake.’

Hii sio sauti ya mwanadamu; **ni sauti ya Kristo** kutoka kwenye nguzo inayojaa wingu. Soma kwa umakini wote **Kumbukumbu la Torati 26, pia sura 27 na 28**; kwa maana hapa imewekwa wazi **baraka za utii**. Maagizo haya, ambayo Bwana aliwapa watu wake, yanaelezea **kanuni za sheria ya ufalme wa Mungu**, na **zimewekwa mahsus**i, ili akili za watu zisiachwe kwa ujinga na kutokuwa na hakika. **Maandiko haya yanatoa jukumu la milele la wote ambao Mungu amebariki** na maisha na afya na faida katika vitu vya kidunia na vya kiroho. Ujumbe haujakuwa dhaifu kwa sababu ya uzee. Madai ya Mungu **yanafaa sasa**, ni safi tu katika umuhimu wao, kwani zawadi za Mungu ni mpya na za daima.” *Review & Herald* Desemba 25, 1900

Amri, basi, ziko chini ya Amri Kumi lakini hupokea mamlaka na nguvu kutoka kwa sheria hiyo ya maadili. Maagizo huwakilisha, kuelezea, na kukuza amri hizo kumi. Urafiki kati ya kanuni na sheria ya Mungu ni sawa na ule baina ya Mwana wa Mungu na Baba yake, Mzee wa siku – “chanzo cha yote na chemchemi ya sheria zote” *Great Controversy* p. 479.

Kwa hivyo, ni nini katika sura hizi tatu ambacho Ellen White anapendekeza sisi kusoma kwa uangalifu?

Kumbukumbu la Torati 26 huwaagiza watu kwa

1. Toa **mazao yao ya kwanza** kwa Bwana, umwabudu, na ukumbuke jinsi Mungu alivyoongoza Yakobo kutoka nchi ya Labani kwenda Misri kwenda Kanaani. Furahini katika kila jambo jema Bwana ametupa.
2. **Kutoa Zaka ya mwaka wa tatu** ni ya makuhani, wageni, yatima na wajane.

Kumbukumbu la Torati 27 huwaagiza

1. Weka mawe **makubwa yaliyowekwa kwenye mlima Ebali** na uandike maneno ya sheria.
2. Usifanye sanamu yoyote ya kuchonga
3. Usiwadharau **wazazi wako** (inasikika kama Amri Kumi)
4. Usiondoe alama ya jirani yako
5. Usifanye **kipofu** wapoteze njiani
6. Usipotoze hukumu ya mgeni, yatima, au mjane
7. **Usilale** na mke wa baba yako
8. **Usilale** na mnyama yoyote
9. **Usilale** na dada yako, shangazi, au mama mkwe
10. **Usimpigie** jirani yako kisiri
11. Usichukue **malipo ya kuua** mtu asiye na hatia (hakuna mtu aliyepigwa).

Sura ya 28 imeorodhesha **baraka** zote kwa kutunza maagizo haya
na **laana** zote za kupuuzua.

Lakini haya sio maagizo tu.

Kuanzia na sura ya 12 huko kwenye orodha nyingine:

1. **Kuharibu miungu yote** na miungu ya mataifa ya nchi unapoingia ndani.
2. Usile damu.
3. Usile zaka ya mazao yako nyumbani, lakini na familia yako na mhudumu pale anapohudumu.

Sura ya 13 inaendelea:

1. Mpige jiwe hadi kufa nabii yeyote au mtu wa familia ambaye anajaribu kukufanya utumikie **miungu mingine**.
2. Uangamize kabisa miji yoyote ambayo inajaribu kuwafanya mtumikie **miungu mingine**.

Sura ya 14 ina kanuni zaidi:

1. Usijikate mwenyewe, au kunyoea kichwa chako wakati wa kuomboleza wafu.
2. **Usile vitu vyenye machukizo** kama ngamia, sungura, nguruwe, tai, mbwa mwitu, jogoo, bundi, koo, mbwa mwitu, na wadudu wote wanaoruka.

Sura ya 15 pia:

3. Waachilie watumwa wako na deni zote **kila miaka saba**.
4. **Kuwa mkarimu na masikini** na wape mikopo wanayohitaji.
5. Usiwafanyishe kazi ng'ombe wa mzaliwa wa kwanza au kuwanyoa kondoo wa kwanza.

Sura ya 16 inaendelea na zaidi:

1. Tazama mwezi wa kwanza na ushike **Pasaka**.
2. Kula mkate usiotiwa chachu kwa siku saba na ya saba sio siku ya kazi.
3. Hesabu **wiki saba** na umpe Bwana kulingana na baraka zake.
4. **Furahini** mbele za Bwana na familia yako, mgeni, mhudumu, yatima, na mjane.
5. Shika sikukuu ya vibanda siku saba baada ya kuvuna mazao yako.
6. **Mara tatu kwa mwaka** wanaume wote watatokea mbele za Bwana. a. Sikukuu ya mkate usiotiwa chachu b. Sikukuu ya wiki c. Sikukuu ya vibanda

7. Waamuzi hawapaswi kupokea **rushwa**.
8. Usipanda **misitu** karibu na madhabahu zako au usijifanyie sanamu zozote.

Sura ya 17:

1. Usitoe sadaka ya wanyama wenye alama/madoa.
2. Mpige jiwe la kufa mtu ye yote **anayeabudu mungu mwingine**, jua, mwezi, au majeshi ya mbinguni.
3. Kubali uamuzi wa jaji;
Piga mawe wale wanaokataa kukubali hukumu yake.
4. Weka tu **wafalme juu yako** kutoka kwa watu wako mwenyewe.
5. Mfalme lazima asome kutoka kwa sheria na kuifuata siku zote za maisha yake.

Sura ya 18:

1. Makuhani hulishwa kwa **sadaka na malimbuko**.
2. Usipitishie watoto wako kwa moto, tumia uganga, au angalia nyakati.
3. Usiruhusu mchawi yoyote, wachawi, hirizi, kuzuru mizimu, wachawi, katika ardhi.

Tunapaswa kutokuwa na tatizo na masharti haya yote. Kupiga mawe watu na kutoa sadaka wanyama ni tofauti mbili za kimsingi. Kristo alisababisha “dhabihu kukomeshwa” wakati alikufa msalabani, Dan 9:27. Kupiga mawe ilikuwa sehemu ya sheria ambayo haikuwa nzuri. Walipewa sheria kwa sababu hii ilikuwa shughuli ambayo Israeli walikuwa wameileta kutoka Misri. Eze 20:25, Kutoka 8:26; Ex 17:4, 1SP 265.2.

Tazama hapo hapo katika sura ya 16 maelezo ya kina yaliyotolewa kwa utunzaji wa nyakati hizo tatu kwa mwaka wakati watu wangekusanyika kumwabudu Mungu na kufurahi mbele Yake. Sikukuu zinaonekana kuwa sehemu sana ya kanuni. Zisihusishwe katika “kuchunguza za nyakati” ambako kumepigwa marufuku katika sura 18.

3. Je! Sikukuu zina kanuni za maadili?

“Tena watu walikumbushwa juu ya **jukumu takatifu** la Sabato. **Kila mwaka sherehe ziliteuliwa**, ambapo watu wote wa taifa na

kukusanyika mbele ya Bwana, na kuleta kwake sadaka yao ya shukrani na matunda ya kwanza. Kanuni hizi zote zilipewa kwa faida ya Israeli na wala sio kwa mzaha tu usio na mwelekeo. Bwana alisema, ‘Nanyi mtakuwa watu **watakatifu** kwangu Mimi’ -wa kupokelewa na Mungu mtakatifu.” (*Patriarchs and Prophets* uk. p. 311)

Sabato ni sheria ya maadili. Sherehe ya kila mwaka kwa watu waliohukumiwa kuwakumbusha wajibu mtakatifu wa Sabato. Sikukuu za mwaka ni ukumbusho wa kanuni ya maadili katika Sabato. Sikukuu za kila mwaka zilizotolewa kwa onyesho la shukrani na shukrani kwa wema wa Mungu. Hizi ni kanuni za maadili. Sikukuu za kila mwaka hazikuwa zoezi la uhuru wa kiholela, ikimaanisha kuwa Mungu hakuamua kuwafanya wafanye hivi kwa sababu Yeye alitaka tu. Sikukuu hizi zilikuwa kwa **faida** yao. Nzuri ni kanuni ya maadili.

Mwito wa Israeli wote pamoja kuabudu uliunda nafasi kubwa ya ushirika na sifa. Hii hufanya Sabato za kila mwaka kuwa upanuzi na ukuzaji wa kanuni za Sabato ya kila wiki. Pendekezo hiyo ya Sabato ya kila mwaka ilikuwa tu sherehe kama kivuli katika siku ya sabato yenyewe, na kushusha maana ya Sabato. Lakini ili sikukuu za mwaka ziwe ukumbusho wa jukumu takatifu la Sabato ilikuwa ni pamoja na upanuzi wa kanuni hiyo ya maadili, vinginevyo isingekuwa ukumbusho wa Sabato kwa roho na kweli.

4. Je! Tunapaswa kushika kanuni ili kuokolewa?

Kuchukua swali hili hatua zaidi.

Je! Tunapaswa kuweka Amri Kumi ili kuokolewa?

Kwa hivyo kwa matendo ya torati hakuna mtu atakayehesabiwa haki machoni pake; kwa maana kwa sheria ni maarifa ya dhambi. Rom 3:20

Kuweka Amri Kumi *kama* njia ya wokovu kamwe hakutamwonyesha mtu haki. Wokovu hupatikana tu kupitia kafara ya Kristo. Lakini mara tu tutapopata wokovu huu kwa imani katika Yesu, Mungu huweka ahadi yake na anaandika sheria yake mioyoni mwetu.

Kwa maana hii ndiyo agano nitakayofanya na nyumba ya Israeli baada ya siku hizo, asema Bwana; Nitaitia sheria zangu katika akili

zao, na kuziandika mioyoni mwao; nami nitakuwa kwao Mungu, nao watakuwa watu wangu. Waebr 8:10

Ukweli huu ni sawa kwa kanuni na Amri Kumi. Wala sio *njia* ya wokovu bali zote zitafunuliwa katika maisha ya waliookolewa kwa sababu *kanuni* za sheria zitaandikwa mioyoni mwetu. Tunaona kanuni hii wazi wazi katika taarifa hii inayofuata.

“Bwana kwa rehema Zake kubwa alituma ujumbe wa thamani sana kwa watu wake kupitia Wazee Waggoner na Jones. Ujumbe huu ulikuwa wa kuleta zaidi mbele ya ulimwengu Mwokozi aliyeinuliwa, dhabihu ya dhambi za ulimwengu wote. Iliwasilisha haki kupitia imani katika Ukweli; ilialika watu kupokea haki ya Kristo, ambayo inadhahirishwa kwa utii wa amri zote za Mungu.” *Testimonies to Ministers* p. 92

Kuhesabiwa haki kwa imani kunasababisha utii kwa amri zote za Mungu na amri zake sio mbaya.

Maana huu ni upendo wa Mungu, kwamba tuyashike maagizo yake, na amri zake sio nzito. 1 Yohana 5:3

5. Kwa nini tunashika baadhi ya Maagizo lakini sio yote?

Maagizo ni mchanganyiko wa sheria zenye busara na pia sheria zingine ambazo huonekana kama haziwezi kutekelezwa. Lakini ikiwa kutoa zaka na kubagua kati ya vyakula safi na vichafu vimekubalika, tunafanya nini kuhusu sheria kuhusu wafalme, wanyama walio na dosari, wazaliwa wa kwanza kutoka kwa kundi?

Wengine wanasema kuwa hatuwezi kuchukua na kuchagua ni kanuni zipi tunapaswa kufuata – ni kufuata zote au kutofuata hata moja, wanasema. Lakini kuna angalau hii moja tunaweza kufuata: zile ambazo hushughulika na mfumo wa dhabihu hazitumiki tena. Sadaka ya nyama na vinywaji, sadaka za dhambi, sadaka ya kukiuka, sadaka za shukrani, sheria za utakaso za fahali mwekundu, ibada za utakaso wa ukoma - chochote kinachohusisha dhabihu ya damu au moto - kinaweza kutupiliwa mbali, Dan 9:27. Sadaka ya pekee ambayo

tumeambiwa kutoa leo ni dhabihu hai ya sisi wenyewe na dhabihu ya sifa. Warumi 12:2; Yerima 33:11; Waebrania 13:15.

Amri ya Sabato ndani ya Amri 10 inatambia turuhusu watumishi wetu na ng'ombe wetu kupumzika. Hii haimaanishi kuwa kila mtunza Sabato lazima awe na watumwa na ng'ombe. Imejumuishwa kwa muktadha ambapo inatumika. Ndivyo ilivyo kwa kanuni zote. Sheria zinazokataza kutoa mtoto mchanga katika maziwa ya mama yake au marufuku yake kuweka alama katika ndevu yako kuheshimu wafu hazina kazi katika jamii yetu leo. Jambo la muhimu ni kutambua kanuni na kuitumia.

Waraka kwa Waebrania hufanya ushuhuda wa maandiko kuhusu dhabihu ya sifa zinazohusiana na nyakati za kila siku, kila wiki, kila mwezi na kila mwaka iliyoelezewa katika 1 Mambo ya Nyakati.

Kwa hiyo kwa yeye na tumtolee Mungu **dhabihu ya sifa daima**, ndio matunda ya midomo *yetu inayoshukuru* jina lake. Waebrania 13:15

Na kusimama kila **asubuhi kumshukuru** na **kumsifu BWANA**, na vivyo hivyo **jioni**; 31 na kumtolea Bwana **dhabihu** zote za kuteketezwa katika **Sabato**, katika **miezi mipya**, na **sikukuu zilizowekwa**, kwa hesabu, kadiri ya amri waliyowaamuru, **daima** mbele za BWANA.1 Mambo ya Nyakati 23:30, 31.

Sadaka ya kuteketezwa ya wanyama wasio na hatia ilikoma na kifo cha Mwanakondoo wa Mungu. Walakini, tunaendelea kutoa sadaka ya sifa. Wote kabla na baada ya msalaba haya yalitolewa “kila wakati.”

Pia kuna shida ya kutumia hukumu fulani leo. Hatuwapigi mawe watu wanaokusanya vijiti siku ya Sabato, kuabudu miungu mingine, au kufanya uzinzi, kwa sababu hatuishi chini ya taifa la Israeli. Tabia ya kupiga mawe iliongezewa kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao; ilionyesha mawazo yao wenyewe. Israeli ilileta mazoea ya kupiga mawe kutoka Misri.

Musa akasema, Haifai kufanya hivyo; kwa kuwa tutamtotea Bwana, Mungu wetu, chukizo la Wamisri; tazama, je! tutatoa dhabihu ya Wamisri mbele ya macho yao, na hawatatupiga mawe? Mithali 8:26

Musa akamlilia Bwana, akisema, Nifanye nini kwa watu hawa? Wako karibu kabisa kunipiga mawe. Kutoka 17:4

Waambie, Kama niishivyo, asema BWANA, kama vile mliyosema masikioni mwangu, ndivyo nitakavyowatenda: Hesabu 14:28

Kwa maana hukumu ambayo mnahukumu, nanyi mtahukumiwa nayo; na kwa kipimo mnacho pimia wengine, mtapimwa pia. Mathayo 7:2

Je, leo tunakabiliwa na sheria za nchi tunamoishi. Warumi 13:1, 2

6. Je! Sikukuu ni sehemu ya mfumo wa dhabihu?

Mfumo wa dhabihu ulijumuisha vifungu vyote vya kina kwa aina gani ya mnyama inahitajika kwa aina tofauti za matoleo. Mwana-kondoo wa mwaka wa kwanza kuwa toleo la dhambi; ng'ombe kwa toleo la hatia, jozi ya njiwa ikiwa moja ni duni, n.k Kulikuwa na taratibu maalum za kufanywa katika kuandaa dhabihu, kuipanga juu ya madhabahu, nini cha kufanya na damu na majivu, nini kinaweza kuwa kuliwa na ikiwa kuna sadaka za unga au vinywaji pamoja, n.k Na karibu kila kitu kilifanywa na dhabihu-kila kitu.

Sikukuu, sikukuu zote za Bwana, zilikuwa na dhabihu kadhaa zinazohusiana nazo. Kutoka Hesabu 28 tunajifunza yafuatayo:

Sabato: wana-kondoo wawili na toleo la unga na vinywaji pamoja na sadaka za asubuhi na jioni

Pasaka: Ndume 2, kondoo waume 1, kondoo 7, mwanambuzi 1, na Mwana-Kondoo wa Pasaka

Isiyotiwa chachu: Ndume 2, kondoo waume 1, kondoo 7, mwanambuzi 1, pamoja na toleo la asubuhi kwa siku 7

Pentekoste: Ndume 2, beberu 1, kondoo 7, mwanambuzi 1, pamoja na toleo la asubuhi

Baragumu: 1 Ndume, 1 kondoo waume, kondoo 7, mwanambuzi 1, pamoja na toleo la asubuhi na toleo la kila mwezi

Upatanisho: Ndume 1, kondoo waume 1, kondoo 7, mwanambuzi 1, pamoja na wanambuzi 2

Vibanda: Ndume 13, kondoo waume 2, wana-kondoo 14, mwanambuzi 1, pamoja na toleo la asubuhi kwa siku 7 na ng’ombe mmoja mdogo kila siku mfululizo

Sikukuu zote zilikuwa na dhabihu za kuteketezwa, hata Sabato ya saba ya wiki.

7. Je! Sabato ya siku ya saba ni amri au sikukuu ya Bwana?

Sikukuu ya kwanza iliyotajwa katika Mambo ya Walawi 23 na Hesabu 28 ni sikukuu ya Sabato ya kila wiki.

BWANA akanena na Musa, na kumwambia, Nena na wana wa Israeli, uwaambie, *Kuhusu maadhimisho ya Bwana*, ambayo mtatangaza *kuwa* kusanyiko takatifu, **ndio sikukuu zangu**. Kazi ya siku sita itafanywa; **lakini siku ya saba ni Sabato ya kupumzika**, kusanyiko takatifu; msifanye kazi yo yote *ndani yake*; **ni Sabato ya BWANA** katika makazi yenu yote. **Hizi ndizo sikukuu za BWANA**, ndio kusanyiko takatifu, mtakalotangaza kwa nyakati zao. Mambo ya Walawi 23:2-4

Tena siku ya Sabato, **watasongezwa wana-kondoo wawili waume** wa mwaka wa kwanza wasio na mawaa, pamoja na sehemu ya kumi mbili za efa za unga, iliyochanganywa na mafuta, na toleo **lake la kinywaji**. *Hii* ndio sadaka ya kuteketezwa ya kila Sabato, kando na sadaka ya kuteketezwa kwa siku zote. sadaka, **na toleo lake la kinywaji**. Hesabu 28:9,10

Sadaka nne za wanyama na toleo mbili za ziada zilifanywa kila Sabato. Lakini hata ingawa dhabihu zilimalizika msalabani Sabato haikuathiriwa kwa sababu ni ya ukumbusho na ya kawaida. Sabato ya uumbaji ni msingi wa mfumo wake wote, mfumo wa sabato zinazofululiza, zote zikiwa na Sabato ya kila wiki kama msingi wake au chanzo. Wiki ya saba, mwezi wa saba, Sabato za mwaka wa saba zimetoka na zina asili yao katika Sabato ya siku ya saba ya wiki. Ni chemchemi ya baraka ambayo huleta misimu ya kuburudisha kiroho.

Kipindi/Muda	Tukio	Sita, Saba na Mapumziko	Marejeleo
Saa ya Saba	Kafara ya kila siku	Masaa 6 kati ya sadaka ya asubuhi na jioni. Masaa 6	Marko 15:25; 15:34; Matendo 3:1;

		ambayo Kristo aliteseka msalabani kisha kupumzika	Zab 141:2; Hesabu 28:8
Siku ya Saba	Sabato	Siku sita za kazi kisha sabato	Kutoka 20:8-10
Siku saba	Mkate usiotiwa chachu	Siku 7 za Kutotia chachu	Mambo ya Walawi 23:6
Wiki 7 + 1	Pentekosti	Hesabu wiki 7 hadi Pentekosti kisha pumzika	Mambo ya Walawi 23:15
Mwezi wa 7 Hesabu 7 za mwezi	Baragumu, Upatanisho, Vibanda (siku 7+1)	Hesabu miezi 6 kisha sikukuu 3 katika mwezi wa saba	Mambo ya Walawi 23:24-39, Isaiah 66:23, 2 Wafalme 4:23, Ezek 46:1
Mwaka wa 7	Sabato ya ardhi	Hesabu miaka 6 kisha mwaka wa 7 wa kupumzika	Mambo ya Walawi 25:3
Miaka 7x7 + 1	Jubilee	Kuhesabu miaka 7x7 hadi Jubilee kisha pumzika	Mambo ya Walawi 25:8-10
Miaka 7 ya x1000	Milenia	Hesabu mara 6 miaka 1000 halafu pumzika	Ufunuo 20:6

8. Kuna Sabato ngapi?

Mwisho wa siku sita za kufanya kazi ni Sabato ya Bwana ya siku ya saba.

Mwezi wa kwanza siku ya 15 ni sabatoya mkate wa kwanza usiotiwa chachu Sabato ya kila mwaka.

Baada ya siku saba kuna mkate wa pili usiotiwa chachu Sabato ya kila mwaka.

Mwisho wa wiki saba kila mwaka ni Sabato ya kila mwaka ya Pentekosti.

Katika mwezi wa saba na siku ya kwanza ni Sabato ya tarumbeta ya kila mwaka.

Siku ya kumi mwezi huo ni siku ya kila mwaka ya Sabato ya upatanisho.

Katika siku ya 15 mwezi huo ni Sabato ya kwanza ya kila mwaka ya Sabato.

Baada ya siku nane kuna Sabato ya pili ya mwaka ya Sabato.

Mwisho wa misimu sita ya upandaji ardhi huweka Sabato ya kupumzika.

Baada ya Sabato saba za ardhi ardhi huhifadhi Sabato nyingine ya ardhi ya Sabato.

Hii hutokea katika mwaka wa 50 na kusababisha Sabato mbili za ardhi mfululizo.

Mwisho wa miaka elfu sita ya dhambi dunia itatunza milenia ya saba, miaka 1000 ya kupumzika Sabato kwa ulimwengu wote.

Hizo ni Sabato nyingi!

Kila miaka saba na kila mwaka wa 50 ardhi ilitunza Sabato ambayo hakuna kazi iliyofanywa, wakulima walichukua likizo, na ardhi ikatulua. Hii ilikuwa dhabihu, sio ya mifugo, lakini sadaka ya kazi wakati wa kutegemea baraka kamili ya BWANA kufanya muujiza katika mwaka wa sita, kama vile alivyofanya siku ya sita wakati kulikuwa na sehemu mbili ya mana katika Nyika. Na katika mwaka wa sita wa Sabato ya saba ya ardhi baraka mara tatu ya kuwadumisha kupitia mwaka wa saba (na sasa wa 49) na pia kwa mwaka wa jubilee ya 50 vile vile!

Je! Tunapaswa kuiruhusu ardhi ipumzike kila miaka saba na mwaka wa yubile?

Bustani za kisasa za kikaboni hutambua hekima ya kuiruhusu ardhi ipumzike, ikizungusha mazao na kuiruhusu udongo na mfumo wake wa mazingira ulio mwembamba ukamilike.

9. Baraka ya Sabato ni nini?

Na siku ya saba Mungu akamaliza kazi yake aliyokuwa ameifanya; naye akapumzika siku ya saba kutokana na kazi alizozifanya. Mungu **akaibariki** siku ya saba, **akaitakasa** Mwanzo 2:2,3

Kwa maana katika siku sita BWANA alifanya mbingu na nchi, na bahari, na yote yaliyomo, na kupumzika siku ya saba; kwa hivyo BWANA **akabariki** siku ya Sabato na **kuitakasa**. Kutoka 20:11

Sabato ya siku ya saba kila wiki ilibarikiwa na Mungu na kutakaswa. Walakini, baraka ya Sabato inaenea kwa kanuni zote za Sabato za ziada - wiki ya saba,

mwezi wa saba, mwaka wa saba, mwaka wa saba na saba Jubilei. Hii ndio sababu tunaambiwa kujifunza kuhesabu na saba.

“Kwa mintaarafu ya heshima maalum ambayo Mungu amewapa siku ya saba, **aliwataka watu wake kuhesabu kwa saba** ili wasimsahau Muumba wao aliyetengeneza mbingu na dunia kwa siku sita na kupumzika siku ya saba.” 3SG 53.1

Angalia pia kumbukumbu hii juu ya *kila* taasisi ya Sabato sio taasisi ya Sabato tu:

“**Kila taasisi ya Sabato** ina jina la mwandishi wake, alama isiyofutika ambayo inaonyesha mamlaka ya kila mmoja. Ni kazi yetu kuwaongoza watu kuelewa hii.” 6T 352

Kila mwaka wa saba ardhi ilikuwa ya kupumzika, “Sabato ya kupumzika kwa nchi, Sabato ya BWANA” Walawi 25:4.

Ndipo nitaamuru **baraka** yangu iwe juu yako katika mwaka wa sita, nayo itazaa matunda kwa miaka mitatu. Mambo ya Walawi 25:21.

Kama baraka ya mana siku ya sita katika Kutoka 16, mwaka wa sita kabla ya mwaka wa 49 ungepokea baraka tatu, ya kutosha kuwalisha watu kwa miaka mitatu (Sabato ya ardhi ya mwaka wa 7, na Sabato ya ardhi ya Jubilei ya mwaka wa 8 hadi mavuno yatakapoweza kuvunwa tena.

Baraka pia ilitolewa kwa wale ambao wangukuja mara tatu kwa mwaka kukusanyika kwa mkutano mtakatifu uliowekwa.

Utaadhimisha sikukuu ya vibanda siku saba ... utafanya sikukuu takatifu kwa BWANA, Mungu wako, mahali atakapochagua BWANA; **kwa maana** BWANA, Mungu wako, **atakubariki** katika ukuaji wako wote na katika nchi zote. matendo ya mikono yako, kwa hivyo hakika utafurahia. Mara tatu kwa mwaka wanaume wako wote watatokea mbele za BWANA, Mungu wako, mahali atakapochagua; katika sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu, na katika sikukuu ya majuma, na katika sikukuu ya maskani, na wasionekane mbele za BWANA mikono mitupu: Kila mtu atoe kadiri awezavyo, kwa **baraka** ya BWANA, Mungu wako amekupa. Kumbukumbu la Torati 16:13-17.

Sio tu siku ya saba na mwaka wa saba, lakini mwezi wa saba unajulikana kama wakati maalum wa kupumzika. Mambo ya Walawi 23:24 inaleta mwezi wa saba na usemi wa kupendeza katika toleo la Septuagint:

λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λέγων τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου μῆ

Nena na wana wa Israeli ukisema katika mwezi wa saba wa kwanza

τοῦ μηνὸς ἔσται ὑμῖν **ἀνάπαυσις** μηνόσυνον σαλπίγγων κλητῆ

ya mwezi - ni mkutano wa baragumu wa ukumbusho wa kupumzika

ἀγία γί ἔσῃς ὑμῖ

takatifu-ni yako

Siku ya kwanza ya mwezi wa saba ni sikukuu ya baragumu, sikukuu ya pekee ya mwezi mpya ambayo ina pumziko la sabato, kwa neno la Kigiriki ni neno *anapousis*.

ana- kiambishi awali kuonyesha kuongezeka, kuinua, kujenga.

-Pausis inamaanisha kupumzika, kupumzika. Pamoja “Sabato ya juu.”

Siku kumi baadaye ni Siku ya Upatanisho.

Angalia *anapausis* kama inavyoonekana tena katika Mambo ya Walawi 16:31:

σάββατα σαββάτων **ἀνάπαυσις** αὐτῆ ἔσται ὑμῖν καὶ ταπεινώσετε

Sabato ya Sabato **ya kupumzika** - ni yako na wewe ni mwenye kutesa

τὰς ψυχὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον

bidii yako sheria ya milele

Siku ya upatanisho ni mkutano pekee mtakatifu wa kila mwaka ambao ni *Shabbat* sabato. Kama Sabato ya kila wiki, pia ni siku ambayo hakuna kazi yoyote inayopaswa kufanywa. Ndio maana inaitwa *Shabbat* Sabato. Pia ni mahali pekee pa maandiko ambapo mwelekeo umerewa wazi juu ya wakati wa kuanza na kumaliza utunzaji wa Sabato.

σάββατα σαββάτων ἔσται ὑμῖν καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἀπὸ

Sabato ya sabato ni yako na wewe unatesa bidii yako huko

ἐνάτης τοῦ μηνὸς ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάββατα
ya tisa ya mwezi jioni hadi jioni wewe- Sabato ya Sabato

Kwa Israeli la kale ilikuwa siku takatifu zaidi ya mwaka mzima. Kuanzia jua hadi machweo watu walipaswa ‘kuitesa’ mioyo yao. Kukosa kufanya hivyo siku hiyo kungesababisha kutengana kwa kudumu. Kwa Israeli wa kiroho leo hii “siku” ya mfano ni wakati wa kujitayarisha na kutakasa roho kwa sababu mwisho wa wakati huu Kuhani wetu Mkuu ataondoka mahali patakatifu sana kutoa tamko la kweli, “Yeye aliye mtakatifu awe mtakatifu bado ... Yeye aliye mchafu na awe mchafu bado ” Ufunuo 22:11.

Siku tano baadaye sikukuu ya Vibanda ya siku saba huanza. Siku za kwanza na za mwisho ni Sabato za *anapausis*, mapumziko ya kuongezeka kama ilivyo katika Mambo ya Walawi 23:39:

καὶ ἐν τῇ πεντεκαδεκάτῃ ἡμέρα τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τοῦ τοῦ
na katika siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba wakati

ὅταν συντελέσητε ἀγενήματα τῆς γῆς ἐορτάσετε τὸ κυρίως
unakusanya matunda ya-nchi utakayotunza

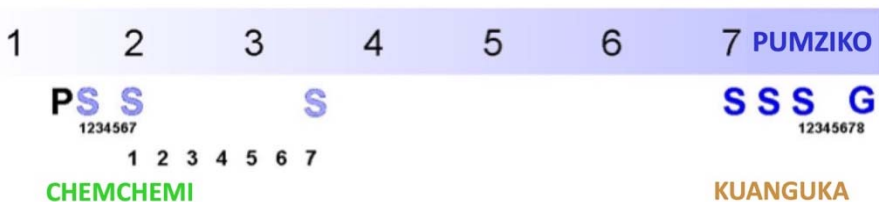
ἐπτά ἡμέρας τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἀνάπαυσις καὶ τῆς ἡμέρας τῆς
Siku saba kupumzika kwa siku ya kwanza na siku

ὀγδοῇ ἀνάπαυσις
mapumziko ya nane ya kupumzika

Kuongeza mapumziko hufanyika katika mwezi wa saba na Sabato nne za kila mwaka zinazotokea wakati huo.

Mwezi wa 1

Mwezi wa 7

Siku ya 8 ya Vibanda, iliyoitwa Siku kuu (ya hudhurungi G) iliyowekwa baada ya sikukuu ya siku 7 ya kuangukia, huashiria Pasaka (nyeusi P) iliyo mbele ya sikukuu ya siku 7 ya mkate usiotiwa chachu katika chemchemi.

Tafsiri ya Kiigiriki ya LXX Septuagint Tafsiri ya Kiyunani ya maandiko ya Agano la Kale inatumia tu neno *anapausis* kwa sherehe hizo. Wakati Yesu alisimama siku ya mwisho ya sikukuu ya Vibanda, Siku kuu, na akasema “Yeye aliye na kiu, njoo kwangu anywe!” alikuwa akirudia mwaliko aliutoa katika Mathayo 11:28, “Njooi kwangu, nyinyi wote ambao mmechoka na mizigo, nami nitawapumzisha”, nitakupa *anapausis*, nitakuongeza mapumziko yako.

Pumziko hilo lililoongezeka linalopokelewa kwa miadi ya Sabato hufanya tofauti kati ya mabikira wenye busara na wapumbavu. Wenye busara walikuwa na mafuta ya ziada kwenye vyombo vyao. Walikuwa wamesimama juu ya Mwezi na wamevikwa Jua. Wanajua kuwa Bwana ameteua mwezi kwa miadi. Zab 104:19.

Ni muhimu kwamba mabikira wasikie sauti ya kilio cha usiku wa manane na kukaa macho. Katika historia ya Waadventista Kilio cha usiku wa manane kilikuwa ujumbe ambao ulitolewa na Samuel Snow kutoka Julai 1844 kuendelea. Ujumbe huu ulitoa muda wa Siku ya Upatanisho kulingana na kalenda ya bibilia. Ellen White aliambiwa na malaika kwamba ujumbe huu utaangazia njia yote kuelekea mji wa Mungu.

“Wakati nilikuwa nikisali kwenye madhabahu ya kifamilia, Roho Mtakatifu akashuka juu yangu, na nikaona nikipaa juu zaidi, juu zaidi ya ulimwengu wa giza. Niligeuka kutafuta Waadventista ulimwenguni, lakini sikuweza kupata, wakati sauti ikiniambia, “Angalia tena, na uone juu zaidi.” Kwa hii niliinua macho yangu, na nikaona njia iliyonyooka na nyembamba, iliyo juu juu ya ulimwengu. Katika njia hii Waadventista walikuwa wakisafiri kwenda kwenye mji, ambao ulikuwa mwisho wa njia. **Walikuwa na taa angavu iliyowekwa nyuma yao mwanzoni mwa njia, ambayo malaika aliniambia ilikuwa kilio cha usiku wa manane.** Nuru hii ilianguka njiani yote na ikatoa nuru kwa miguu yao ili wasikumbuke. Ikiwa wangeweka macho yao kwa Yesu, ambaye alikuwa mbele yao, akiwaongoza kuelekea jiji, walikuwa salama.” EW 14.

Pumziko la *anapausis* au baraka ya Kristo inayokuja kupitia Sabato ilianza kutokea kwenye akili za watu wa Mungu kupitia ujumbe wa A.T. Jones mnamo Februari 1893, mwaka ambao ulikuwa ni miaka 49 kutoka 1844.

“Sasa jambo lingine: Ni nani hasa alitumika katika uumbaji? [Kusanyiko: “Kristo.”] Ni nani aliyepumzika? [Kusanyiko: “Kristo.”] Ni nani aliyeburudishwa? [Kusanyiko: “Kristo.”] Nani alibariki? [Kusanyiko: “Kristo.”] Uwepo wa nani uliifanya iwe takatifu? [Kusanyiko: “Kristo.”] Uwepo wa nani katika siku? [Kusanyiko: “wa Kristo.”] Halafu mtu ambaye uwepo wa Yesu Kristo haumtakasi, na hafanyi takatifu na habariki na ambaye kwake haileti pumziko, kwa nini, hawezi kushika Sabato. Je! Hauoni, ni tu kwa Kristo kuwa ndani ya mtu ambapo Sabato inaweza kutunzwa; kwa sababu Sabato huleta na ina ndani yake uwepo wa Kristo.” Jones, GCB Mahubiri ya 20, 1893.

Kristo ndiye Bwana wa Sabato na ni Roho wake ambaye huja mioyoni mwa wale wanaomngojea kwa kila saba. Kila saba ni maandalizi ya saba ya mwisho wakati milenia ya kupumzika itaanza. Tunaposhikilia kila saba tunapokea mafuta zaidi kwenye vyombo vyake kutayarishwa kwa kilio saa sita usiku, nenda mkakutane naye. Wale ambao wamekuwa wakiangalia na kungoja kwa kila saba watakuwa wale ambao wameandaliwa kwa msiba wa mwisho. Watakuwa tayari kwa jubilei ya mwisho.

“Na wakati baraka isiyo na mwisho ilipotamkwa kwa wale waliomtukuza Mungu kwa kutunza Sabato yake takatifu, kulikuwa na kelele kali za ushindi juu ya yule mnyama na juu ya sanamu yake. [35] **Ndipo ikaanza jubilee**, wakati nchi itapumzika.” EW 34,35

Watu wa Mungu wataiweka Jubilee saba tu wakati wa Kurudi kwa Pili kwa Kristo, hii haimaanishi kuwa Sabato hii saba bado itatumika katika siku hizi za mwisho?

10. Kwa nini tunashika Sabato ya kila wiki lakini sio Sabato zingine?

Sabato ya kila wiki iliamriwa kutunzwa katika Agano la Kale;

haijaamuriwa wazi wazi katika Agano Jipya, lakini mfano wa Yesu na mitume unashuhudia umuhimu wake na uhalali wake.

Sabato za kila mwaka ziliamriwa kuhifadhiwa katika Agano la Kale; hazijaamuriwa katika wazi wazi katika Agano Jipya, lakini mfano wa Yesu na mitume unashuhudia umuhimu wao unaoendelea na uhalali.

Hii ndio kanuni ya urithi. Kama Kristo alirithi mamlaka ya Baba yake, ndivyo Sabato za kila mwaka zinavyorithi uhalisi wa Sabato ya kila wiki. Kuna wengine wanaokataa urithi wa Mwana wa Mungu; wengine wanakataa urithi wa Sabato za kila mwaka. Wote wanakosa baraka kubwa.

Kama wengi wanavyojaribu kudhibitisha uungu na mamlaka ya Kristo kama huru kutoka kwa Baba yake pia watu wengi hutafuta kudhibitisha na kupinga Sabato za kila mwaka huku wakidai zinatofautiana na za kila wiki. Tunaposhikilia urithi katika urithi wa Kristo basi tunaweza kufungua urithi uliobarikiwa unaopatikana katika Sabato za kila mwaka kutoka Sabato ya kila wiki.

Sabato ya siku ya saba ni ya kumbukumbu na ya kawaida. Baada ya kila siku saba tunamwabudu Muumba kwa uweza wake mkubwa wa uumbaji, na Sabato ya kila wiki ina mfano wake katika juma la saba, mwezi wa saba, mwaka wa saba, sabato ya ardhi ya saba, na milenia ya saba.

Kwa hivyo, pia, Sabato za kila mwaka zina kumbukumbu na ni za kawaida. Ingawa pia kulikuwa na dhabihu zinazohusiana nazo, wakati mfumo wa dhabihu ulipomalizika pale msalabani, umuhimu wao uliendelea kwa sababu zote ni kumbukumbu na aina.

Vikumbusho

Sikukuu hizo zilikuwa zikisherehekea matukio katika uzoefu wa Israeli ya kale. Kwa hivyo,

- **Pasaka** iliyoathamishwa usiku wa mwisho huko Misri na kuokolewa kutoka kwa Firauni.
- **Mikate isiyotiwa chachu** iliathamisha chakula rahisi walichokuwa nacho wakati walitoka nchini Misri.
- **Pentekosti** iliathamisha kushuka kwa Mungu na Mwana wake juu ya mlima Sinai

Sikukuu za misimu hazijahusishwa sana na tukio linalojulikana katika mwaka huo wa kutoka Misri. Je! Siku ya kwanza ya upatanisho ilifanyika katika msimu huo? Je! Baragumu zililipuliwa siku kumi kabla? Patakatifu pa jangwa pangelitajika kujengwa kwanza. Je! Hiyo inaweza kukamilisha kwa wakati?

Musa alikuwa katika mlima kwa siku 80 na kuna karibu siku 130 (toa au chukua) kati ya Pentekosti na Upatanisho. Kwa kweli Musa angehitaji kusimamia kazi hiyo. Hakuna tu wakati wa kina wa wakati ingeweza kuwa ilitokea mwaka huo. Lazima pia tuzingatie uasi wa ibada ya ndama wa dhahabu na kuondolewa kwa Patakatifu pa Israeli ambayo ilizuia kusonga mbele. Je! Hii ilikuwa na athari yoyote kwenye ibada yao kwa Yehova?

Vibanda viliadhimisha kuishi katika mahema kwa miaka 40 jangwani. Lakini hilo lilianza mara tu walipoondoka Misri, au angalau walipofika Elim, kambi yao ya kwanza iliyopanuliwa. Baadaye ilifungamanishwa na mavuno ya ngano ya kuanguka, lakini hiyo haikuanza hadi walipofika na kutulia katika makazi ya Kanaani. Na ule msimu wa ganda la wimbi la chemchemi pia lilihitaji mavuno ya shayiri iliyowekwa tayari - kitu ambacho hakikutokea wakati wao nyikani.

Aina za misimu hazina matukio rahisi ambayo matukio ya ukumbusho yanaweza kufungamanishwa.

Aina

Sikukuu pia hazikuwa tu ukumbusho lakini pia ni za kawaida.

Mbali na kuwa kumbukumbu za matukio ya kihistoria ya zamani, zilikuwa zinatangulia kwa utimizo wa siku zijazo. Sikukuu za msimu wa jua zilitangaza kifo, mazishi, ufufuo, na uzinduzi wa Masihi anayekuja kama Kuhani Mkuu katika Mahali Patakatifu pa patakatifu pa mbinguni. Sikukuu za baridi zilikuwa zikitazamia kazi yake ya mwisho katika Patakatifu pa Patakatifu na kurudi kwake kuvuna ardhi.

Pasaka

“Pasaka ilikuwa ya **uadhimisho na ya kawaida**, sio tu kuashiria kurudi kwa ukombozi kutoka Misri, lakini mbele kwa ukombozi mkubwa ambao Kristo alikuwa amekamilisha katika kuwakomboa watu wake kutoka utumwa wa dhambi.” *Patriachs and Prophets* uk. 277.1

Wakati aina ya Pasaka ilikutana na mfano wa kifo cha Yesu, Mwanakondoo wa Mungu, hakukuwa na hitaji lingine zaidi la dhabihu za wanyama. “Katikati ya juma” Alisababisha “dhabihu na kafara kukomeshwa” Dan 9:27.

“Kuendelea na **ibada** hizi kunawezakuwa **kumdharau Yehova. Kula mwili, na kunywa damu, ya Kristo, sio tu** kwenye ibada ya sakramenti, lakini kila siku mkate wa uzima ili kutosheleza njaa ya roho, itakuwa katika kupokea Neno Lake na kufanya mapenzi Yake.” *Review and Herald* Juni 14, 1898

Kuendelea kutoa dhabihu ya wana-kondoo itakuwa kudharau wazi kwa dhabihu ya Kristo. Ibada za kafara zilikomeshwa na kifo cha Yesu. Lakini ukumbusho wa dhabihu yake unabaki katika sherehe za karamu ya Bwana, Ubatizo, na sheria ya kuosha miguu. Huduma ya Ushirika pia ina ibada na sherehe na ikiwa inafanywa bila kuzingatia umuhimu wake wa kweli inaweza kuwa isiyo na maana na tupu. ‘Kula’mkate *usiotiwa chachu*, ‘kunywa’ juisi ya zabibu *isiyotiwa chachu* bila “kupokea Neno Lake na kufanya mapenzi Yake pia kutakuwa tusi kwa Yehova.

Pasaka pia inaadhimisha agano ambalo Mungu alifanya na Abrahamu katika Mwanzo 15. Israeli ilitoka siku hiyo hiyo.

“Lakini kama nyota kwenye mzunguko mkubwa wa njia yao iliyowekwa, makusudi ya Mungu hayajui haraka na kuchelewa. Kupitia alama za giza kuu na tanuru yenye moshi, Mungu alikuwa amemfunulia Abrahamu utumwa wa Israeli huko Misri, na alikuwa ametangaza kwamba wakati wa kuishi kwao unapaswa kuwa miaka mia nne. Akasema, Baadaye, watatoka na mali nyingi. Mwanzo 15:14. Kwa neno hilo, nguvu zote za ufalme wa fahari wa Farao zilipigana bure. **Katika “siku ile ile” iliyowekwa katika ahadi ya Mungu, “ikawa kwamba majeshi yote ya Bwana yalitoka katika nchi ya Misiri.”** Kwa hivyo katika baraza la mbinguni saa ya kuja kwa Kristo ilikuwa imedhamiriwa. Wakati saa kubwa ya wakati ilipoashiria saa hiyo, Yesu alizaliwa katika Betlehemu. Kutoka 12:41.” {DA 32.1}

Hii inaonyesha wazi kuwa ingawa “sikukuu ya kitaifa ya Wayahudi ilikuwa ya kupitisha Pasaka milele” katika kuachiliwa kutoka Misri, ukumbusho wa agano la milele na Ibrahimu bado ulibaki. Vivyo hivyo na Sabato ya siku ya Saba. Katika Kumbukumbu la Torati 5:15 Israeli walipaswa kukumbuka Sabato kama kutolewa kwa utumwa wa kitaifa. Maombi haya maalum yalikoma msalabani lakini ukumbusho wa zamani wa umbaji unaopatikana kwenye Kutoka 20 ulibaki.

Mkate usiotiwa chachu

Mkate usiotiwa chachu uliendelea kuwa ishara katika Pasaka ya Bwana. Sehemu hii ya Pasaka iliendelea kwa njia ya **kumbukumbu na kawaida/halisi**. Inayoelekeza kwenye maisha yasiyokuwa na dhambi ambayo Kristo aliishi na inaangazia ushindi wa dhambi ambao ameahidi kuwapa wale wanaotembea kwa roho, wakati watakaa pamoja naye kwenye karamu ya harusi ya Mwanakondoo na Kristo atatimiza kuahidi kutokula mkate usiotiwa chachu au kinywaji cha matunda ya mzabibu mpaka atakapofanya hivyo mpya katika ufalme wa Baba yake. Luka 22:16,18; 26-29.

Pasaka ilitokea mara moja tu kwa mwaka, tumefanya sherehe ya karamu ya Bwana mara nne kwa mwaka, lakini mfumo wa dhabihu ulikuwa na dhabihu za asubuhi na jioni ambazo sasa zimebadilishwa na ibada ya asubuhi na jioni - angalau inapaswa kuwa. Je! Tunapaswa kuweka nyakati hizi kama miadi takatifu ya asubuhi na jioni? Tunakosa baraka muhimu ikiwa hatutafanya.

Pentekosti

Vivyo hivyo, tunatarajia bado kumiminwa kwa mwisho kwa Roho wakati wa Mvua za Masika wakati siku ya Pentekosti itakuwa “inakuja kabisa.”

“Maonyesho haya yanapaswa **kurudiwa**, na kwa nguvu kubwa.

Kumwagika kwa Roho Mtakatifu **siku ya Pentekosti** ilikuwa mvua ya zamani, lakini **mvua ya mwisho itakuwa** nyingi. Roho anasubiri mahitaji yetu na mapokezi yetu. Kristo atafunuliwa tena katika utimilifu wake kwa nguvu ya Roho Mtakatifu.” *Christ Object Lesson* uk. 121.1

“Hakuna hata mmoja wetu atakayepokea muhuri wa Mungu tabia zake zina doa moja juu yao. Imesalia na sisi kurekebisha kasoro katika tabia zetu, kusafisha hekalu la roho kutoka kila unajisi. **Kisha mvua ya mwisho itatunyeshea** kama wakati mvua ya kwanza **ilinyeshea wanafunzi siku ya Pentekosti.**” *Christian Experience and Teachings* uk. 189.2

Ilikuwa *baada* ya siku ya Pentekosti kwamba Petro alisema, “Tubuni, na ubadilishwe, ili dhambi zenu zifutwe, **wakati wa kuburudika** utakapokuja kutoka kwa uwepo wa Bwana; Naye atamtuma Yesu Kristo” Matendo 3:19,20.

Alikuwa akitazamia wakati ujao wakati uwepo wa Bwana utadhihirishwa na kupelekwa kwa Yesu kama wakati mzuri wa mvua ya kuburudisha, Mvua ya mwisho.

Je! Mvua ya Mwisho itanyesha siku ya baadaye ya Pentekosti? Siwezi kusema kwa hakika, lakini inaweza kuwa. Sitaki kuikosa. Kufikia sasa matukio matano yametimia kabisa kwenye moja ya nyakati zilizowekwa.

1. Kristo alikufa siku ya Pasaka;
2. Alipumzika kaburini bila kuona ufisadi kama mkate wa kweli kutoka mbinguni siku ya kwanza ya mkate usiotiwa chachu;
3. Aliinuka kutoka kaburini Siku ya Mganda wa Wimbi; (sio sikukuu bali wakati uliowekwa)
4. Alimimina zawadi ya Roho wake siku ya Pentekosti; na
5. Aliingia mahali patakatifu zaidi kama kuhani wetu mkuu ili kuanza kazi Yake ya hukumu siku ya upatanisho.

Ikiwa Mvua ya mwisho itanyesha siku ya Pentekosti itakuwa kurudia kama Ellen anavyoonyesha itakuwa. Je! Kutakuwa na tukio la Pasaka kurudiwa?

Sio kifo cha Kristo, lakini amri ya kifo imetabiriwa. Je! Kufungwa kwa uchunguzi kunatokea kwa wakati uliowekwa? Sina ushahidi wa hiyo. Inaonekana kwamba ingetokea mwisho wa upatanishi wa Kristo katika mahali patakatifu zaidi na labda inaweza kuhusiana na siku ya upatanisho, lakini matukio ya “siku” hiyo hayatakuwa ya mwisho hadi wakati ambapo mbuzi wa Azazeli atatumwa kwenye Nyika. Je! Hicho ni kifungo cha Shetani peke yake wakati wa milenia? Au je! Hukumu kuu ya kiti cha enzi cheupe mwishoni mwa milenia hatimaye inakamilisha siku ya upatanisho? Haya yote ni maswali ambayo hayajajibiwa.

Baragumu

Sasa tunakuja kwenye sikukuu za kuanguka na kutimiza kwao kwa mfano. Ikiwa sherehe za chemchemi zilitimia “sio tu kwa hafla hiyo, bali kwa wakati” (GC88 uk. 399.2), basi tunapaswa kutarajia vivyo hivyo kwa sikukuu za msimu ingawa zimejitenga na sikukuu zingine kwa chemchemi na Jubilee 37 (sawa, nipate kuongeza). Kwangu mimi kuunganika kwa vipindi halisi vya Jubilee kati yake (miaka 49) kati ya *kupaa* kwa Kristo kuanza huduma yake ya Mahali

Patakatifu na *alipoanza* kazi yake katika Mahali Patakatifu Zaidi hasa Jubilee 37 baadaye ($37 \times 49 = 1813 + 31 \text{ ad} = 1844$) ni uthibitisho wenye nguvu kwamba angalau mwaka ambao unakamilisha unabii wa miaka 2300 wa Daniel 8 ni hakika na kweli.

Lakini tukio pekee ambalo lilitokea haswa kwa wakati uliowekwa mnamo 1844 lilikuwa siku ya upatanisho. Labda hiatus ya mwaka 1813 ilisababisha upungufu wa sawa wa vipindi kati ya vielewano vya kafara isiyo halisi. Je! Kunaweza kuwa na upanuzi wa muda gani? Baada ya kujua wakati halisi wa mwezi wa saba na siku ya kumi, tunapata wapi siku ya kwanza ya mwezi huo wa mfano?

William Miller alipokea uthibitisho wake wa mawaziri kwenye sikukuu ya Baragumu mnamo 1833 unabii wa siku kumi kabla ya Siku ya Upatanisho ya 1844. Ikiwa hilo lilikuwa upanuzi muhimu wa mwaka kwa siku, basi tunapaswa kutarajia muundo huo kuendelea na sikukuu ya kielelezo ya Vibanda kutimizwa miaka mitano kufuatia 1844 mnamo 1849. Lakini Kristo hakuja na mundu mkononi ili kuvuna ardhi mwaka huo. Wala bado hajawahi. Sasa tuna pengo kubwa sana linalokaribia miaka 170.

Ikiwa miaka 170 inalingana na siku tano (kudhani Kristo angekuja ndani ya miezi michache ijayo), basi sikukuu ya mfano wa Baragumu ingekuwa imetimia (siku ile ya karamu) miaka 340 kabla ya 1844, mnamo 1504. Sipata tukio la aina yoyote la sherehe ya baragumu karibu mwaka huo. Labda 1492 au 1517. Ugunduzi wa Ulimwengu Mpya hakika ulifanya habari za ulimwengu. Miswada 95 ya Luther ilifikia vichwa vya habari. Lakini sasa tunatafuta historia badala ya Maandiko.

Je! Ni kwa nini utimilifu wa mfano wakati wa ujio wake wa pili hautatimizwa pia “kwa wakati halisi” kama zile za ujio wake wa kwanza? Hilo ni swali zuri. Jibu zuri bado linakuja. Lakini zingine zinaongozwa kutafuta bado utimilifu wa sikukuu hiyo. Je! Hiyo inatoa Oktoba 22, 1844 kuwa batili? Sio ikiwa nyingi, kurudia kutimiza tena kama Pentekosti imeahidiwa kuwa kunaweza pia kutokea. Labda 1844 ilikuwa mwanzo wa siku ya mbinguni ya Upatanisho na siku fulani ya ushuru ya upatanisho itaashiria mwisho wa huduma mahali patakatifu sana na matamshi ya Ufunuo 22:11. Je! Baragumu la mwisho, Siku ya Upatanisho, Vibanda vyote vinaweza kupita kati ya siku 15? Kitu cha kuzingatia.

Vibanda

“Sikukuu ya Vibanda haikuwa kumbukumbu tu bali ni ya kawaida.

Haikuonyesha tu kurudi kwa makafiri ya nyikani, lakini, kama karamu ya mavuno, ilisherehekea kukusanya kwa matunda ya dunia, na kuangazia siku kuu ya ukusanyaji wa mwisho, wakati Bwana wa mavuno atatuma wavuna kukusanya magugu pamoja katika vifungo vya moto, na kukusanya ngano ndani ya ghala yake.” PP uk. 541.2

Sikukuu ya Kukusanya ni tamasha la mwisho na la pekee ambalo halijafikia kielelezo. Hii itatimizwa kwa ujio wa pili. Kwa hakika haikuumbwa bila sababu yoyote msalabani. Je! Itakuwa ni wakati wa mwisho wa kuweka alama ya kurudi kwa Kristo katika mawingu na mundu Wake wa kuvuna? Sijui lakini Yesu alisema, “Tazama na uwe tayari.” Kutazamia mwezi mpya kujua mwezi wa 7 unapofika kunaweza kuwa sehemu ya utazamaji huo. Inawezekana. Nadhani nitatilia maanani.

11. Je! Mungu Alisababisha Sikukuu Zisitishwe?

Ndio na hapana. Wakati makabila ya kaskazini ya Israeli yalipojitenga kutoka kwa Yuda na Benyamini, Yeroboamu akabadilisha wakati wa sikukuu za maporomoko kutoka mwezi wa saba hadi mwezi wa nane na kuanzisha vituo vingine vya ibada huko Dani na Betheli vilivyochorwa na ndama ya dhahabu.

Ndipo Yeroboamu akapanga karamu katika mwezi wa nane, siku ya **kumi na tano ya mwezi, kama sikukuu iliyokuwa katika Yuda**, akatoa kafara juu ya madhabahu. Ndivyo alivyofanya huko Betheli, akiwachinja ndama aliyoifanya: akawaweka katika Betheli makuhani wa mahali pa juu aliyoifanya. (33) Kwa hivyo akatoa juu ya madhabahu ambayo alikuwa ameifanya katika Betheli siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, hata mwezi **ambao alikuwa ameamua kwa moyo wake mwenyewe**; na akapanga karamu kwa wana wa Israeli. 1 Wafalme 12:32-33

Kwa Israeli la kaskazini “sikukuu za BWANA” hakika zilimalizika kama ilivyotabiriwa na nabii Hosea.

Nitafanya kukomesha furaha yake yote, siku zake za karamu, na siku zake za mwandamo wa mwezi, na sabato zake, na makusanyiko yake yote yaliyoamriwa. Hosea 2:11

Bila shaka, Yehova angemaliza

“Siku zake za karamu” (הַחֲגָגִים hag-gath, ἑορτὰς cheortasin the LXX)
kila mwaka

“Mwezi wake mpya” (חֹדֶשׁ הַנּוּמֵנִיָּה hō-də-shāh, νοῦμηνίας noumenias LXX)
Kila mwezi

“Sabato zake” (שַׁבָּתֵי שַׁבָּתֵי שַׁבָּתֵי shab-bat-t, σάββατα sabbata LXX) na
kila wiki

“Sikukuu zake zote za kusherehekea” ((הַיָּמִים mo’ed, πανηγύρεις panegureis LXX))
na kila siku hapo juu

Hosea aliishi katika ufalme wa kaskazini wa Israeli na aliagizwa na Mungu kutabiri unabii kwa makabila yaliyopotoka.

“Basi akaenda akanchukua Gomeri binti Diblainu; ambaye ilichukua mimba na ikamzalia mwana wa kiume. Bwana akanwambia, Mwrite jina lake Yezreeli; kwa muda *kidogo*, nami nitalipiza kisasi damu ya Yezreeli juu ya nyumba ya Yehu, nami **nitakomesha ufalme wa nyumba ya Israeli.**” Hosea 1:3,4.

Mnamo 722 KK makabila ya kaskazini yalichukuliwa mateka na Ashuru, kamwe bila kurudi tena. Miaka 130 baadaye Babeli iliundoa ufalme wa kusini wa Yuda kwa miaka 70 ya utumwa. Lakini Yuda walirudi chini ya Ezra na Nehemia akarudisha sikukuu, haswa Sikukuu ya Vibanda.

“Na mkutano wote wa wale waliokuja kutoka uhamishoni wakafanya **vibanda**, wakaketi chini ya vibanda; kwa kuwa tangu enzi za Yeshua mwana wa Nuni hata siku hiyo wana wa Israeli hawakufanya hivyo. Na kulikuwa na furaha kubwa sana.” Nehemia 8:17

Hata Waebrania, Wayahudi, wana wa Israeli hawakufanya sikukuu kwa karne nyingi. Na kisha walirejeshwa. Kadhalika njia za zamani zinarejeshwa leo.

12. Kuna sheria ngapi?

Moja ya dalili za kwanza kwamba kuna idadi ya sheria ni kile Bwana alisema juu ya Abrahamu, zaidi ya miaka 400 kabla ya Sheria kutolewa kwa Mt. Sinai.

Ibrahimu alitii sauti yangu, akayahifadhi maagizo yangu, na amri zangu, hukumu zangu, na **sheria** zangu. Mwanzo 26:5

Lakini kando na sheria Zake, pia kulikuwa na amri na kanuni. Ibrahimu alishika amri kumi katika kuabudu Mungu wa pekee wa Muumba wa mbingu na dunia, akiheshimu maisha na mali ya wengine katika kumwokoia Lutu na mali yake yote, akiwa mwaminifu kwa Sara hadi kifo kilipowatenganisha — hata akitii toleo lake la Hagai, bila kutamani miji yenye rutuba ya tambarare. Lakini ni agizo gani ambalo Abrahamu alishika? Alilipa zaka kwa Melkizedeki na akamtotea Bwana dhabihu. Akajitahiri, na wanawe, na wanaume wote wa nyumbani mwake. Hata aliosha miguu ya wageni waliotembelea na kuwahudumia chakula cha nyama safi na mkate usiotiwa chachu.

Amri, maagizo, na sheria. Hii ni sawa na mchanganyiko mwingine ambao unaonekana mara kwa mara katika Pentateuch: amri, kanuni, na hukumu.

Kisha alikuambia agano lake alilokuamuru kuifanya, Amri Kumi; Akaandika juu ya mbao mbili za mawe. Bwana **akaniamuru** wakati huo nikufundishe **maagizo na hukumu**. Kumbukumbu la Torati 4:13-14

Sasa haya ndio **maagizo, na kanuni, na hukumu**, ambayo Bwana, **Mungu wako aliamuru yakufundishe**, mpate kuyafanya katika nchi ile mnayoenda kuimiliki. Kumbukumbu la Torati 6:1

Kwa hivyo uzishike **amri, na sheria, na hukumu**. Kumbukumbu 7:11-12

Na zaidi ya ushirika wa karibu wa hizi watatu, angalia amri, kanuni na hukumu, zote tatu ni za Mungu, ni zake, na zinatokana naye.

Mtazishika kwa bidii **amri za BWANA, Mungu wako, na shuhuda zake**, na sheria zake alizokuamuru. Kum 6:17

Kwa hivyo umpende BWANA, Mungu wako, **na kushika agizo lake, na sheria zake, na hukumu zake, na amri zake**, kila wakati. Kumbukumbu la Torati 11:1

Leo hii **BWANA, Mungu wako, amekuamuru** kufanya haya **maagizo na hukumu**; kwa hiyo utazishika na kuzifanya **kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote**. 17 Umemwungama BWANA

Mungu wako, na kufuata njia zake, na kuyashika maagizo yake, na amri zake, na hukumu zake **Kumbukumbu la Torati 26:16,17**

kwa kuwa nakuamuru leo umpinga BWANA, Mungu wako, **kufuata njia zake, na kushika maagizo yake, na sheria zake, na hukumu zake**, ili upate kuishi na kuongezeka, na BWANA, Mungu wako, atakubariki. wewe katika nchi unayoenda kuimiliki. Kum 30:16

Nanyi mtafanya **hukumu zangu**, na kuzishika **maagizo yangu**, ili kutembea kwayo; mimi ndimi BWANA Mungu wako. Kwa hivyo mtashika maagizo yangu, na hukumu zangu; ambazo mtu akifanya, ataishi ndani yake; mimi ndimi Bwana. Mambo ya Walawi 18:4-5

Lakini kanuni hizi, hukumu na sheria pia huitwa sheria ya Musa kwa sababu ilipewa Musa kuwapa Israeli.

Hizi ndizo **amri, na hukumu, na sheria, ambazo BWANA alifanya** kati yake na wana wa Israeli katika mlima wa Sinai **kwa mkono wa Musa**. Mambo ya Walawi 26:46

Musa alikuwa mkondo, wakala ambaye kupitia kwake sheria ilipewa. Amri na hukumu ni mifano ya kina, ukuzaji, ukuzaji wa kanuni za jumla zilizoonyeshwa katika Amri Kumi. Vivyo hivyo pia Kristo alikuja kukuza sheria (Isaya 42:21) na yeye pia akapanda mlimani na kuwafundisha watu sheria kwa undani zaidi.

Na hii ndiyo sheria ambayo Musa aliweka mbele ya wana wa Israeli: Hizi ndizo **ushuhuda, na sheria, na hukumu, ambayo Musa alisema** na wana wa Israeli, baada ya kutoka Misri. Kum 4:44,45

Sheria ya Baba ilizungumzwa kutoka Mlima Sinai na Mwana wa Mungu; Yeye ndiye Neno la Mungu. “Sijazungumza juu yangu mwenyewe; lakini Baba aliyenituma, alinipa amri, nipaswa kusema, na nini nipaswa kusema,” Yesu alisema katika Yohana 12:49.

Amri na amri zinahusiana sana.

Kwa hivyo uyashike **maagizo yake, na amri zake** Kum 4:40

ili umwogope Bwana, Mungu wako, kuzishika amri zake zote na amri zake, ambazo nakuamuru Kum 6:2

Kwa hivyo utatii sauti ya BWANA, Mungu wako, na kuzishika amri zake na maagizo **yake yote**, ambayo nakuamuru leo. Kumbukumbu la Torati 27:10

Lakini itakuwa, ikiwa hautasikiza sauti ya BWANA, Mungu wako, na kutii **maagizo yake yote na sheria zake** ambazo nakuamuru leo; ya kwamba laana hizi zote zitakujia, na kukupata. Kumbukumbu la Torati 28:15

Na BWANA, Mungu wako, atakufanya uwe mwingi katika kila kazi ya mkono wako... 10 Ikilisikiza sauti ya BWANA, Mungu wako, **uzishike amri zake na maagizo yake yaliyoandikwa katika kitabu hiki cha sheria**, na ikiwa utamgeukia BWANA, Mungu wako, **kwa moyo wako wote na roho yako yote**. Kumbukumbu la Torati 30:9-10

Kitabu cha torati kilikuwa na Amri Kumi na kanuni. Wakati Daudi alipogeza ufalme kwa mwana wake Sulemani, alimshauri “kushika maagizo ya BWANA, Mungu wako, kutembea katika njia zake, kushika **maagizo yake, na amri zake, na hukumu zake, na shuhuda zake**, kama vile Imeandikwa katika torati ya Musa, ”1 Wafalme 2:3

Na itakuwa, wakati [mfalme] ataketi juu ya kiti cha ufalme wake, **atamwandikia nakala ya sheria hii katika kitabu nje ya kile kilicho mbele ya makuhani Walawi**. Na itakuwa pamoja naye, naye atasoma siku zote za maisha yake: ili ajifunze kumcha BWANA, Mungu wake, **kuyashika maneno yote ya torati hii na sheria hizi**, kuzifanya. Kum 17:18,19

Nakala ya sheria katika kitabu hicho ilikuwa na “sheria hii” na “kanuni hizi.” Kwa hivyo sheria hiyo ya amri kumi ilijumuishwa katika kitabu cha sheria kwa upatikanaji na kumbukumbu kwa makuhani na mfalme. Sheria ya asili ilikuwa ndani ya safina. Haikuwekwa kwenye onyesho la umma. Hakuna mtu angejua yale Amri Kumi ilisema ikiwa ingekaa ndani ya safina. Nakala ilijumuishwa katika kitabu cha sheria.

“kuhani Hilikia alipata kitabu cha torati ... cha Musa.” “Ikawa, wakati mfalme [Yosia] aliposikia maneno ya sheria, akararua nguo zake.” “Kwa sababu baba zetu hawakulishika neno la BWANA.” 2 Mambo ya Nyakati 34:14, 19, 21

Katika 2 Mambo ya Nyakati 17:9 Yehoshafati alituma Walawi na “kitabu cha sheria ya BWANA” katika nchi yote kufundisha watu. Katika Nehemia 8:1 Ezra alileta “kitabu cha torati ya Musa, ambayo BWANA alikuwa ameamuru Israeli” “siku ya kwanza ya mwezi wa saba” (Sikukuu ya Baragumu beti la 2)

Mstari wa 8: “walisoma kitabu katika sheria ya Mungu”

Mstari wa 9: “Siku hii ni takatifu kwa BWANA Mungu wako; usiomboleze, wala kulia”

Nehemia 8:18 “kitabu cha sheria ya Mungu.”

Nehemia 9:3 “kitabu cha sheria ya BWANA Mungu wao”

Kitabu hiki kilikuwa zaidi ya sheria ya Musa tu. Ni pamoja na Kutoka 20-23 ambayo ina Amri Kumi, kanuni, na hukumu.

Ishara katika Mkono na Paji la Uso

Kwa hivyo nanyi mtayaweka maneno haya **yanu miyoyoni mwenu na miyoyoni mwenu**, na kuyafunga kwa mkono wako kama ishara, **ili yawe kama utepe katikati ya macho yako**. Kumbukumbu la Torati 11:18

Je, maneno haya yalikuwa yapi? Ishara mkononi mwako na utosini mwako. Katika Ufunuo 13, ishara itafanywa katika mkono wako wa kulia au utosini. Katika Ufunuo 7, muhuri wa Mungu unawekwa utosini na katika Ufunuo 14 inajitokeza kama jina la Baba. Wahebrania 8 inarudia makubaliano haya mapya yenye ahadi ya Jeremiah 33 ambapo Mungu anaahidi kuandika sheria yake katika mawazo yetu.

Musa akaiandika torati hii, akawapa makuhani, wana wa Lawi, waliochukua sanduku la agano la Bwana, na wazee wote wa Israeli. (10) Musa akawaamuru, akasema **mwisho wa kila mwaka wa saba, wakati wa maachilio, wakati ulioamriwa wa sikukuu ya vibanda**, (11) Israeli wote wafikapo ili kuonekana mbele za Bwana, Mungu ako, mahali pale atakapochagua, **uisome torati hii** mbele ya Israeli wotw masikioni mwao. Kumbukumbu la Torati 31:9-12

Katika siku za mitume, sehemu za sheria hii angalau zilisomwa kila wiki. “Kwa Musa wa zamani aliwezesha katika kila mji wale walioihubiri, ikisomwa katika masinagogi katika kila sabato” Matendo 15:21

13. Je! Sheria zozote zilifutwa msalabani?

Barua ya Paulo kwa Waefeso inaweza kutoa maoni hayo.

Kwa maana Yeye mwenyewe ndiye amani yetu, ambaye ameifanya yote kuwa moja, na amevunja ukuta wa katikati wa kujitenga, **akiisha kumaliza uadui katika mwili wake, ambayo ni, sheria ya amri zilizomo katika maagizo**, ili kuunda ndani Yake moja mtu mpya kutoka kwa wawili, na hivyo kufanya amani. Waefeso 2:14, 15.

Inaonekana kama sheria ya amri zilizomo katika maagizo zilifutwa katika mwili wake

NIV

“Akiweka kando katika mwili wake sheria na amri na kanuni zake”

New Living Translation

“Akimaliza mfumo wa sheria na amri na kanuni zake”

ESV

“Kukomesha sheria ya amri zilizoonyeshwa katika maagizo”

Holman

“Haikufanya kazi kabisa sheria iliyo na amri na kuonyeshwa kwa kanuni”

Kiaramu

“Alifuta chuki na mwili wake na sheria ya maagizo ndani yake amri”

God’s Word Translation

“ikomesha amri na mahitaji yaliyopatikana katika mafundisho ya Musa”

Douay-Rheims

“Kuondoa sheria ya amri zilizomo katika amri”

Young’s Literal Translation

“Uadui katika mwili wake, sheria ya maagizo katika kanuni”

Sheria hii, yoyote kama ilivyokuwa, ilisababisha uadui na kujitenga. Wakati mwanadamu alitenda dhambi kwanza katika Edeni kulikuwa na kutengana mara moja kati ya mtu na Mungu: Adamu na Eva walijificha kwa hofu. Lakini Kristo

aliahidi kuweka uadui kati ya uzao wa mwanamke na nyoka (Mwa 3:15). Uadui ni uadui, uhasama, upinzani, upagani, mapenzi mabaya. Hii ilikuwa hisia kati ya Wayahudi na Mataifa; wao pia walitengwa na uadui ambao ulikuwa kama “ukuta wakati wa utengano” kati yao.

Sehemu ya uadui ambayo ilikuwepo kati yao ilikuwa matokeo ya amri fulani zilizomo katika kanuni. Amri za nani? Neno hili kwa Kiyunani ni fundisho na linamaanisha amri au kanuni. Kanuni zinaweza kuwa za kidini au za kiraia, zilizowekwa na Mungu au za mwanadamu. Yesu alitaja sheria za Kiyahudi akisema, “Wananiabudu bure, wakifundisha kwa mafundisho maagizo ya wanadamu” (Math 15:9). Wayahudi waliongezea sheria na kanuni nyingi za ziada kwa sheria, maagizo na hukumu zote za Mungu, na kuzifanya kuwa mzigo na kubagua watu wachafu, wasio safi, wasiotahiriwa ambao waliguswa na uhasama, chuki na uadui.

Wayahudi waliita watu wa mataifa mengine ambao hawajatahiriwa mbwa. Daudi alielekeza epitafu hii kwa Goliathi katika 1 Samweli 17:26, 43. Wanaume ambao hawakutahiriwa hawakuweza kushiriki Pasaka (Kutoka 12:48) wala kuingia patakatifu (Ezekieli 44:9). Yoshua aliwatahiri watu waliotahiriwa tena kabla ya kuingia Kanaani kwa sababu hakuna mtu aliyetahiriwa wakati wa kuzunguka kwa jangwa (Yoshua 5:7). Petero alirejelea jambo hili katika Baraza la Yerusalemu lililokusanywa kwa sababu “watu kadhaa waliotoka Yudea [kikundi ulani cha Mafarisayo] walifundisha ndugu,” Isipokuwa mmetahiriwa kwa jinsi ya Musa [na kushika sheria ya Musa], hamwezi kuokolewa.” Matendo 15:1, 5, 9. Walikuwa wakipendekeza jambo hili kwa ndugu wa Mataifa ambao hawakutahiriwa. Ndipo Petro “akainuka” na kuwatetea Mataifa, akisema kwamba Mungu “hakuweka tofauti kati yetu na wao.” Hakuna tofauti kati ya Wayahudi na Mataifa? Tofauti gani? Tohara.

“Sasa basi, kwa nini mnamjaribu Mungu, kuweka nira juu ya shingo ya wanafunzi, ambayo baba zetu na sisi hatukuweza kuibeba?” Peter aliuliza katika aya ya 10, baba hawakubeba nira ya tohara wakati wa miaka yao jangwani.

Kwa hivyo, Yakobo alihitimisha kuwa “hatutawasumbua” (kutahiriwa), lakini tu kwamba waache sanamu, zinaa, na kula damu. Lakini sheria ya Musa ilikuwa bado ni muhimu kuheshimiwa kwa sababu Sheria ya Musa ilisomwa katika masinagogi kila Sabato (mstari 21).

Haikuwa tu uadui huu wa kutahiriwa ambao ulifutwa msalabani, lakini pia uadui kati ya watu wote na Mungu. “Kwa sababu nia ya mwili ni uadui dhidi ya Mungu” Warumi 8:7.

Wakati Kristo, Mwanakondoo wa Mungu, alikufa Alimaliza uadui katika mwili Wake, dhabihu ya mwisho kabisa; Alimaliza mfumo wa dhabihu, huduma za hekalu la kidunia, na mila yote, ibada na kanuni zinazohusiana na dhabihu.

Kutundikwa Msalabani

“... Baada ya **kufuta maandishi ya maagizo** ambayo yalikuwa dhidi yetu, na kuyatundika katika msalaba wake” Wakolosai 2:14.

Waumini wengi wa Ukristo hutafsiri “maandishi ya maagizo” kama sheria ya Mungu ambayo ilipigwa msalabani na kwa hivyo, wanaamini, sasa hakuna jukumu la Agano Jipya kutunza Sabato au amri zingine zote, hakuna “kuendelea na maadili lazima ” kushika siku ya saba ya juma kuwa Sabato ya Bwana.

Kwa upande mwingine, Wakristo wanaoshika Sabato kwa jadi wanashikilia kwamba kuna tofauti kati ya sheria za maadili na sherehe, na ilikuwa sheria hii nyingine, “sheria ya Musa” iliyosulubiwa msalabani. Kwa hivyo ni “sabato za sherehe” katika sheria ya Musa na sio Sabato ya Siku ya Saba ya Amri Kumi zilizomalizika na kifo cha Kristo kwa sababu, wanaamini, sio sheria ya Mungu bali sheria ya Musa ambayo ni dhidi yetu. .

Dhidi yetu

Je! Ni nini hasa kilicho dhidi yetu? Wengine wanasema kuwa ni “kitabu cha sheria.” Wanadhani ni sheria ya Musa tu ambayo ni dhidi yetu kwa sababu ya maandishi yafuatayo ya maandiko:

“Kwamba Musa aliwaamuru Walawi, ambao walibeba sanduku la agano la BWANA, akisema, 26 **Chukua kitabu hiki cha sheria, na uweke kando ya sanduku la agano la Bwana**, Mungu wako, ili kiwe huko kwa **ushahidi dhidi yako.**” Kum 31:25,26

Hiki ni mojawapo ya vifungu maarufu sana kutumika kusema Sheria ya Musa ilikuwa dhidi ya watu na kisha kuiunganisha na Wakolosai 2:14. Lakini tukisoma muktadha tunaona kuwa kitabu hiki cha sheria sio dhidi ya watu bali ni “shahidi” dhidi yao. Angalia aya ya 28:

Nikusanyie mimi wazee wote wa makabila yako, na maafisa wako, nipate kusema maneno haya masikioni mwao, na kuita mbingu na dunia ziwe juu yao. Kum 31:28.

Kitabu cha Sheria kamwe sio dhidi ya watu kama zilivyo “mbingu na dunia”. Ikiwa nitaenda kununua bidhaa na wewe lakini nikakuonya usiibe chochote kabla hatujaenda, kisha bado unaenda na kufanya hivyo (na huku ninakuangalia!), Je hii inamaanisha nilikuwa dhidi yako? Hapana mimi ni shahidi wa kuvunja kwako sheria na ushahidi wangu utasimama katika korti katika kesi dhidi yako. Angalia wazo hili moja katika Kumb 4:25,26

“Wakati utazaa watoto, na watoto wa watoto, na mtakaa kwa muda mrefu katika nchi, na kujistaha, na kufanya sanamu iliyochongwa, au mfano wa kitu chochote, na kufanya mabaya machoni pa BWANA. Ee Mungu, ili kumkasirisha: (26) Ninaita mbingu na dunia kushuhudia dhidi yako leo, kwamba hivi karibuni mtaangamia kabisa kutoka katika nchi ile ambayo mtapita Yordani kuimiliki; hamtaongeza siku zako juu yake, lakini utaangamizwa kabisa.”

Pia Kumb 30:19

“Ninaita mbingu na dunia kuweka kushuhudia dhidi yako leo, kwamba nimeweka mbele yako uzima na kifo, baraka na laana. Kwa hivyo uchague uzima, ili wewe na uzao wako muishi.”

Mbingu sio dhidi yetu, lakini huangalia maamuzi yetu.

Uandishi wa mkono wa Ordinances

Uelewa wa tatu wa kifungu hiki ni kwamba “kuyafuta maandishi ya maagizo” ni kuyasema maneno yaliyotangulia “kuwa umesamehewa dhambi yako yote” katika aya ya 13 ambayo inaelezea muktadha muhimu: “Wewe, kwa kuwa umekufa katika **dhambi** zako na kutotahiriwa. Kwa kuondolewa kwa dhambi hizi, k’wa kuwa amewasamehe makosa yenu yote, uovu wako, dhambi. Kristo alitusameheje dhambi zetu? Kwa kuzifuta, “akizibeba kwa mwili wake juu ya mti” (1 Petro 2:24). “Kuifuta ile hati iliyoandikwa kutushitaki kwa hukumu zake” kwa hivyo ni deni la dhambi na uadui unaotokana na akili ya mwili uliowekwa msalabani.

Mbali na maandishi ya “maandishi ya hukumu” ya tafsiri ya KJV ni pamoja na “malipo ya deni letu la kisheria” NIV, “rekodi ya deni” ESV, “hati ya deni” NASB, “muswada wa deni letu” Biblia ya Kiaramu katika Kiingereza. Hizi zote zinaelezea kifungu cha Kigiriki cha ‘*cheiographon tois dogmasin*’ kinachopatikana hapa katika Wakolosai 2:14.

“Muktadha unianza na 2:12, wakati Paulo anasema juu ya “kuzikwa pamoja Naye katika ubatizo.” Matokeo ya “Mazishi ya Ubatizo” ni ufufuo kwa maisha mpya na utakaso wa dhambi. Paulo anarejelea utakaso huo na maneno mawili sambamba ambayo yanafanana, pili ikirudia wazo la kwanza. Mianza maneno hayo mawili ni “kutusamehe makosa yetu yote” (aya 13, RSV). Kifungu kinachofanana na kinachorudiwa ni “kufutwa kwa dhamana [[*cheiographon tois dogmasin*]] iliyosimama dhidi yetu” (mstari wa 14, RSV). Maneno yote mawili yanamaanisha kimsingi kitu kimoja, pili ikirudia tu kwa maneno tofauti na ilimaanisha kwake kusamehe dhambi zetu. Kwa hivyo kusamehewa dhambi zetu kumesababisha kufutwa kwa dhamana ambayo ilikuwa dhidi yetu.” (William E. Richardson, Chuo Kikuu cha Andrews, “*Sabbath Nailed to the Cross?*” Jarida la *Wizara*, Mei, 1997)

Dogmasin, ambayo tunapata neno dogma/fundisho, sheria, amri, kanuni, hukumu, ni rahisi kuelewa. Miji ina kanuni, sheria za mitaa kudhibiti maegesho, takataka, malisho, kutafuta, nk Na kuvunja kila sheria kuna adhabu yake. *Cheiographon* katika waraka huu ndio tukio pekee la neno katika Agano Jipya. Lilitafsiriwa kama “maandishi ya mkono” kama vile KJV inavyosema. Lakini maandishi ya nini? Katika maandiko mengine ya Uigiriki neno hili linapatikana katika sheria, mipangilio ya chumba cha mahakama, ambapo hati iliyoorodhesha mashtaka dhidi ya mshtakiwa inaitwa *cheiographon* ambayo inaonyeshwa na mdai pale katikati (*toumesou*) wa chumba cha mahakama. Paulo pia hutumia neno la pili la kisheria wakati anasema kwamba Kristo alichukua *cheiographon* kondeni “nje ya njia” *toumesou* nje ya katikati, akiondoa ukuta wa kati wa kutenga.

Shetani, mshtaki wa ndugu, anaashiria cheti cha deni letu, lakini Wakili wetu na Baba anasema tu, “Bwana anakukemea!” Kristo anaondoa tu rekodi.

“Mtoeni mavazi machafu” Zekaria 3:2, 4. Nimekuondolea uovu wako. “Nimeupitisha uovu wako kutoka kwako, nami nitakuvika mavazi ya thamani nyingi.”

Hii ndio sababu aya inayofuata inasema kwamba Kristo “aliharibu mamlaka na nguvu, alijionyesha wazi, akishinda juu yake” Wakolosai 2:15. Kristo *aliharibu* kwa *kuwany’anganya* “wakuu na nguvu, watawala wa giza wa ulimwengu huu, uovu wa kiroho katika mahali pa juu” kwa madai yao. Ushahidi umeondolewa katika kesi hiyo, na mshitaki wetu anasimama mikono mitupu bila chochote cha kutuhukumu. “Kwa hivyo sasa hakuna lawama kwa wale walio katika Kristo Yesu!” Warumi 8:1.

Kufutilia Mbali

Yesu alifuta dhambi zetu kwa kifo chake pale Msalabani ambapo alipata haki ya “kutusamehe dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote” (1Yohana 1:9). Hapa ndipo Mwana wa Mungu alipokuwa na “rehema kwangu” “kulingana na fadhili [zake] zenye upendo” na ‘**kafuta** makosa yangu’ ili ‘**afute** maovu yangu yote’ Zaburi 51:1, 9. Huu ni wakati ambapo “**kufutwa**, kama wingu zito, makosa yako” Isaya 44:22. Huo ndio ufutaji wa kwanza wa dhambi zetu. Lakini kuna kufutwa kabisa wakati “dhambi zetu **zitifutwa**, wakati nyakati za kuburudisha zitakapokuja kutoka kwa uwepo wa Bwana; naye atamtuma Yesu Kristo” Matendo 3:19, 20. Huu ni wakati ambao bado unakuja bado wakati wa upatanisho wa mwisho katika Patakatifu pa Patakatifu pa mbinguni. Sehemu hii ya siku ya upatanisho bado ni kivuli cha mambo mazuri yanayokuja.

Kwa hivyo, Kristo hakuchukua *dogmasin*, mafundisho hayo, sheria, kanuni, kando ya njia; Aliondoa *cheirographon*, rekodi ya mashtaka nje ya njia, kwa kuchukua **deni** mwenyewe, “kufanywa kuwa dhambi, ambaye hakujua dhambi”. Yeye huchukua rekodi ya dhambi zetu na maelezo yote - mahali, tarehe na nyakati, ushuhuda wa mashahidi- na kuifuta, kufuta deni yetu, na kuiondoa njiani. Vipi? Kwa kuchukua **deni** yetu, dhambi zetu, juu yake mwenyewe. Hakuna sheria iliyosulubiwa mtini, lakini Yesu alifanya hivyo. Sheria ya pekee ambayo ilimalizika msalabani ilikuwa sheria ya dhabihu.

Paulo alielezea hili katika barua kwa Filemoni, aliposema, “Mimi Paulo nimeandika kwa mkono wangu mwenyewe, nitaliilipa” Filemoni 18, 19.

Filemoni alikuwa mshiriki wa kanisa la Kolosai. Paul hakutaka kufuta maandishi ambayo yaliahidi malipo, lakini angeondoa deni hilo kwa kulipa.

Iiishia Msalabani

Sadaka na ibada zote, kanuni, na sherehe zinazohusiana nao, kama tulivyokwishaona, kweli ziliisha pale msalabani. Hakuna ukuhani wa kidunia zaidi; hakuna huduma zaidi za hekalu; hakuna hekalu zaidi! Lakini je! Sheria zote za Musa zilimalizika msalabani? Hapana. Tunaendelea kutambua na kukata rufaa kwa sheria za Walawi za afya, zaka, maadhimisho ya Sabato ya machweo-hadi-machweo, nk.

Zaidi ya hayo, kukubali kwamba zilikuwa ni kanuni, hukumu, na amri ambazo zilitolewa na Kristo mwenyewe kwa Musa ambazo zilizosulubiwa msalabani, inamaanisha kwamba ni zile ambazo ni “dhidi yetu” na “kinyume na sisi” na kwamba Mwana wa Mungu aliwapatia watu wake laana na sio baraka.

Muktadha wa Wakolosai 2 unahusu kuweka sheria na kanuni za mwanadamu. Mara sita maneno mtu au wanaume yanaonekana katika Wakolosai sura ya 2:

- 2:4 “Na nasema hivi, **mtu** awaye yote asikudanganye”
- 2:8 “Jihadharini na **mtu** awaye yote awatapeli nyinyi kwa falsafa na ubatili udanganyifu, kwa kufuata mapokeo ya **wanadamu**”
- 2:16 “Basi **mtu** yeyote asihukumu”
- 2:18 “**Mtu** awaye yote asikudanganye”
- 2:20-22 “kwa nini ... hamyatii maagizo (msiguse; msionje; msishike; ambayo yote yatapotea baada ya kutumia) baada ya amri na mafundisho ya **wanadamu?**”

Sikukuu za Bwana sio amri na mafundisho ya wanadamu. Sheria za lishe, amri juu ya zaka, sio amri za wanadamu. Basi ni kwa nini Paulo anaorodhesha nyama na vinywaji, sikukuu, mwezi mpya, na Sabato kama mada ya kulaaniwa? Wacha tuangalie orodha ya Paulo.

Chakula na Vinywaji

Kwanza, maneno ya Kiyunani yaliyotafsiriwa “chakula na kinywaji” ni *brosis na posis*. Inajaribu kufikiria kuwa yana uhusiano wowote na chakula cha Musa na matoleo ya vinywaji ambayo yalimalizika na kifo cha Kristo. Lakini maneno haya ya Kiyunani hayatumii kamwe kwa kutaja sadaka ya unga na vinywaji katika Septuagint au Agano Jipya. Kwa kweli, *thusia* ni neno la kiufundi la dhabihu ya nyama, na *spendo* lilikuwa neno linalomaanisha “kutoa toleo sadaka ya kinywaji.” Paulo angeyatimia haya ikiwa nia yake ilikuwa kuashiria chakula na matoleo ya kinywaji.

Pia, maneno haya mawili yana mwisho wa vitendo, na inapaswa kutafsiriwa “kula na kunywa.”

Ipasavyo, hayarejelei kwenye tamaduni za Musa, lakini kwa **marufuku** yanayotetewa na baadhi ya **waalimu wa uwongo** kujiepusha na starehe za ulimwengu. Walikuwa wakitetea “kujidhalilisha” kwa waumini wa Kolosai, wakisema, “**Usishughulike, usichukie, usiguse!**” (Mstari wa 18, 20, 21, na 23.) Kujinyima kwa chakula na maji kunaweza kuonekana kuwa kwa kidini, lakini kwa kweli haina thamani ya kiroho. Mtu yeyote asikuhukumu kwa ushirika wako wa kijamii kwenye sherehe, mwezi mpya, au Sabato.

Sherehe, mwezi mpya, Sabato

Maneno “sherehe, mwezi mpya, au sabato” (*heortes, noumenias, sabbaton*) katika aya ya 16 hayapatikani mahali **pengine kwenye Agano Jipya**, lakini hupatikana **mara tano katika Septuagint** (2 Nya. 2:4; 31:3; Neh (10:0; Eze. 45:17; Hosea 2:11). Kila wakati kumbukumbu ni Sabato (kila wiki), mwezi mpya (kila mwezi), na sikukuu zilizowekwa (kila mwaka). Wakati mwingine mfumo hubadilishwa, lakini katika kila kisa, “mwezi mpya” uko katikati, na hivyo kufanya **mwingiliano wa kimantiki** kutoka kila wiki hadi mwaka au mwaka hadi wiki. Maana yake ni kwamba hii inaelezea Sabato ya kila wiki.

Kuomba kwamba hizi ni Sabato za sherehe (sehemu ya sikukuu za kila mwaka) kumfanya Paulo ajirudie mwenyewe bila kusema: “Mtu yeyote asije akahukumu juu ya siku ya karamu / sabato ya sherehe, au kuhusu mwezi mpya, au kwa habari ya Sabato ya sherehe,” “**ni taarifa isiyo ya mantiki wala ya uwezekano.**” (William E. Richardson, *Ministry Magazine*, Mei, 1997)

Wengine husema kuwa aina ya neno la “sabato” hapa (*sabbaton*) linaonyesha kitu kingine isipokuwa Sabato ya kila wiki. Lakini fomu ya wingi hutumiwa mara nyingi kwa Sabato ya kila wiki, na kwa maana ya pili ikimaanisha siku saba, wiki moja.

Kwa mfano asili ya wingi ya *sabbaton* inaweza kuonekana katika Marko 15:42 “Ilikuwa ni maandalizi, ambayo ni, siku iliyotangulia sabato [*sabbaton*]” yaani, siku iliyofuata kila Sabato. Luka 4:16 “kama kawaida yake ilivyokuwa, aliingia katika sunagogi siku ya sabato [*sabbaton*]” yaani, kila Sabato. Wingi huu unaonyesha asili ya Sabato ya kila wiki inayojirudia.

Lakini kuna matumizi ya kupendeza ya wingi katika Mathayo 28:1 “Baada ya Sabato [*sabbaton*] ilipoanza kupambazuka kuelekea siku ya kwanza ya juma [*sabbaton*]” yaani, siku ya kwanza baada ya kila Sabato. Tukio la pili linaonyesha uingiliano wa kawaida wa “kila Sabato”, lakini *sabbaton* la kwanza linapaswa kuwa na Sabato hiyo bado, pia, ni ya wingi. Kwa nini? Kwa sababu kulikuwa na Sabato mbili ambazo Sabato fulani ilifanyika siku hiyo hiyo: Sabato ya siku ya saba ya Sabato na siku ya kwanza ya mkate usiotiwa chachu, moja ya Sabato saba za kila mwaka zinazohusiana na sikukuu. Yohana 19:31 inahusu Sabato hiyo kama “siku kuu.”

Matendo 13:14 “walipoondoka Perge, walifika Antiokia huko Pisidia, wakaenda katika sinagogi siku ya sabato [*sabbaton*], wakaketi.” Kwa nini wingi hapa? Hii inaelezea Sabato moja wakati mitume walipotembelea sinagogi huko Antiokia na kualikwa kuzungumza. Labda hii ilikuwa sabato ya kwanza katika kadhaa ambazo walihudhuria kwenye sinagogi hapo au labda hii ilikuwa ni Sabato Kuu nyingine pamoja na Sabato ya kila wiki na ya kila mwaka.

Kwa hivyo, ni wazi kuwa Sabato ya siku ya saba ya wiki imejumuishwa katika orodha ya mambo ambayo hatupaswi kumruhusu mtu yeyote atuhukumu, ni kweli pia kwamba hizi sio ambazo zilipigwa msalabani au kufutwa au kutupiliwa nje.

Mtu yeyote Asikukumu

Nani alikuwa akifanya uamuzi hata hivyo? Wayahudi au Mataifa?

Wale walio ndani ya nje?

Hoja kubwa ya Paulo katika barua hii ni juu ya mafundisho ya uwongo, yasiyo ya ukristo. Mada moja inayorudiwa ambayo inatawala ujumbe wake ni mtazamo duni wa Yesu uliokua katika “waliyoyadhania Wakolosai.” Taarifa kubwa juu ya uungu wa Kristo katika Agano Jipya zote zinapatikana hapa.

Mwana mpendwa wa Mungu (1:13) ni mfano wa Mungu asiyeonekana (15) aliyumba vitu vyote mbinguni na duniani (16). Yeye ndiye mzaliwa wa kwanza wa kila kiumbe (15) kwa sababu yeye ni kabla ya vitu vyote na kwa yeye vitu vyote vipo (17). Yeye ni kichwa cha mwili, kanisa, mwanzo, mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, na ana sifa juu ya vitu vyote (18) kwa sababu ilimpendeza Baba kwamba ndani yake utimilifu wote unapaswa kuishi ndani yake (19). Kwa maana ndani yake anakaa utimilifu wote wa Uungu (2:9) kwa sababu yeye ni kichwa cha mamlaka yote na nguvu (10) na anakaa mkono wa kulia wa Mungu (3:1).

Kwa kweli kulikuwa na Wayuda ambao walikuwa “wa kufuata tohara” na walitaka kulazimisha mila yao kwa Mataifa. Walimfanya vivyo hivyo Yesu, wakimshtaki kwa kuvunja maagizo yao ya Sabato na kupuuza matakwa yao ya sherehe za kunawa mikono. Lakini pia kulikuwa na wengine ambao walitumia “maneno ya kuvutia ya hekima ya mwanadamu,” 1 Wakor 2:4. “Falsafa na udanganyifu usio na maana, “kukuza” mapokeo ya wanadamu, baada ya misingi ya ulimwengu” Wakol 2:8. Basi, Paulo alitoa mifano kadhaa ya maneno haya ya kuvutia, maneno ya kifalsafa, mila, na malengo katika mstari wa 21-23. “Usiguse; usichukie; usishughulike,” “kuabudu”, “kupuuzwa mwili” na “kutoridhisha mwili.”

Hili linaelezea vizuri sana kusadikishwa kwa imani ambayo ilikuwa ya Ugnosti, mafundisho ambayo yalinua hekima ya kibinadamu juu ya mwili wa kibinadamu wa asili. Paulo alipinga falsafa hii ya ubatili kwa kulenga Baba na Kristo, “ambaye hazina zote za hekima na maarifa zimefichwa ndani yake” Wakol 2:3, sio akili ya mwanadamu, kwa “sisi tuna akili ya Kristo” 1 Wakor 2:16. Lakini je! Si hizi aina, vivuli na sherehe ziliishia msalabani?

“Maximu na mila hizi zilikuwa kikwazo kwa uelewa wao na mazoea ya dini ya kweli. Na ukweli ulipokuja, ndani ya Kristo, hawakutambua ndani yake Yeye utimilifu wa aina zao zote, kitu cha vivuli vyao vyote. Walikataa mfano, na wakashika aina zao na

sherehe zisizo na maana. Mwana wa Mungu alikuwa amekuja, lakini waliendelea kuomba ishara.” (*Christ Object Lesson* uk. 34)

Kwa Wayahudi waliomkataa Mwana wa Mungu, aina na sherehe hizo zilikuwa kweli mila zisizo na maana. Lakini kwa wale wanaoamini katika jina lake na kuona kwake utimilifu na umbo la vivuli hivi vyote, kile kilichokuwa utukufu mara moja kinakuwa tukufu zaidi! Utimilifu haimaanishi kukomesha, lakini *kujaza kikamilifu* na maana na umuhimu. Ndio sababu Yesu hakuja kuharibu sheria bali kuitimiza (Math. 5:19), kuipatia maana iliyo kubwa, kuikuza sheria na kuifanya iheshimiwe (Isa. 42:21).

“Wakati Kristo kama sadaka isiyo na dhambi alinamisha kichwa chake na akafa, wakati kwa mkono usioonekana wa pazia la Hekalu lilipasuka vipande viwili, njia mpya na hai ilifunguliwa. Wote sasa wanaweza kumkaribia Mungu kupitia sifa za Kristo. Ni kwa sababu pazia lilipasuka ili kwamba wanadamu waweze kumkaribia Mungu. Haihitajiki tena kumtegemea kuhani au dhabihu ya sherehe.” (Ms. 148, 1897, uk. 7, 8 katika 1MR 111.4)

Ukuhani wa kidunia na dhabihu za ibada zilimalizika katikati ya juma wakati “dhabihu na toleo” lilikoma (Dan 9:27).

“Wayahudi walikuwa wamejisifia kila katika huduma zao zilizowekwa na Mungu, na wengi wa wale waliobadilishwa kuwa imani ya Kristo bado waliona kwamba kwa kuwa Mungu alikuwa ameelezea wazi ibada, haiwezekani kwamba angewahi kuidhinisha badiliko katika muundo wowote wake. Walisisitiza kwamba sheria na ibada za Kiyahudi zinapaswa kuingizwa kwenye ibada za dini ya Kikristo. Walichelewa kugundua kuwa **dhabihu zote** na ibada yake zilikuwa zimetoa mfano wa kifo cha Mwana wa Mungu, ambacho aina yake ilifanikiwa, na baada ya hapo ibada na sherehe za sherehe ya Musa zilikuwa hazisimami tena.” (*Matendo ya Mitume*, 189.3)

Sherehe na ibada ambazo zilikuwa za sadaka zote za dhabihu zilikuwa hazihitajiki tena. Kifo cha Mwana wa Mungu kilimaliza mfumo wa dhabihu lakini sio kumaliza kazi ya Kristo katika kumimina Roho wake wakati wa Pentekosti, katika kutakasa hekalu zetu, na kukaa ndani yetu.

“Hii ilikuwa pasaka ya mwisho ambayo ilisherehekewa; kwa maana mfano ulikutana na halisi katika kuuawa kwa Mwanakondoo na

mfumo wa kawaida kafara ulikoma.” (*That I might Know Him* p. 17.4)

Mauaji ya wana-kondoo wa pasaka yalikoma kwa kusulubiwa kwa Kristo. **Karibu** pasaka ya mwisho? Kwa maana Mwana-Kondoo wa Mungu bado anaonekana mbele ya kiti cha enzi cha Baba “kama kilichochinjwa” Ufun 5:6 hakutoa damu ya wana-kondoo au mbuzi, lakini damu yake mwenyewe kwa ajili yetu. Mfumo wa kawaida ulikoma. Sasa Mwana-Kondoo wa kweli, ambaye alikuwa amekufa lakini sasa yu hai milele, ni Pasaka yetu; kwa hivyo, tuweke karamu na mkate usiotiwa chachu ya ukweli na kwa hakika. (1 Kor 5:7,8).

“Katika Pasaka ya mwisho ya Bwana wetu pamoja na wanafunzi wake, **alianzisha pasaka badala ya kafara. Hawakuwa na haja tena ya kafara,** kwa maana Yeye, Mwanakondoo mkubwa wa mfano, alikuwa tayari kutolewa dhabihu kwa dhambi za ulimwengu.” (*Youth’s Instructor*, Mei 1, 1873 kifungu cha 12)

Badala ya kondoo wa kawaida wa Pasaka, sasa walikuwa na Mwana-Kondoo wa mfano.

Bado umuhimu wa ukombozi wa Pasaka kutoka Misri unaendelea katika ukumbusho wa kifo cha Kristo (wakati huo huo) katika ukombozi wetu kutoka kwa dhambi na kifo chake msalabani kama Mwanakondoo wa Mungu. Pia inaendelea katika ukumbusho wa agano Mungu alilofanya na Abrahamu katika Mwanzo 15.

Kuna sheria iliyokomeshwa, ambayo Kristo “aliiondoa njiani, na kuitundika msalabani.” Paulo anaaita “sheria ya amri zilizomo katika maagizo.” **Sheria hii ya sherehe**, iliyotolewa na Mungu kupitia Musa, na dhabihu na maagizo yake, ilikuwa ya kuwafunga juu ya Waebraia hadi aina ilipofananishwa katika kifo cha Kristo kama Mwanakondoo wa Mungu ili kuondoa dhambi ya ulimwengu. **Halafu sadaka zote na huduma za dhabihu zilikomeshwa.** Paulo na mitume wengine walijitahidi kuonyesha hili, na kwa uthibitisho walipinga walimu hao wa Kiyahudi ambao walitangaza kwamba Wakristo walifaa kushika **sherehe hizi za kisheria.** (*Bible Echo*, April 16, 1894 aya 2)

Sheria ya sherehe ilishughulikia matoleo na maagizo ya sheria (sheria) zinazohusiana nao. Hakuna swali kwamba dhabihu na dhabihu (maagizo yanayohusika na kumwaga damu ya kafara) yamekoma na kufutwa.

14. Je! Sikukuu au vivuli viliisha kwa kukutana na mfano?

Kivuli na Mwili

Suluhisho la Wakolosai 2:16 sio katika kujaribu kutetea tafsiri ya wingi ya *sabbaton* ili kuitenga Sabato ya siku ya saba ya wiki kutoka kwenye orodha ya Paulo. Shida iliyoko ni kwenye dhana mbaya juu ya mwili wa Kristo. Neno “siku” sio kwamba limetolewa katika KJV lakini pia neno “ni”. Badala ya “mwili ni wa Kristo” maneno halisi ya Kiyunani ni wazi, na wazi kabisa, “mwili wa Kristo.”

Wakolosai 2:16 kawaida husomwa kama “siku takatifu, mwezi mpya, na Sabato ambazo ni vivuli vya mambo yanayokuja *lakini* ukweli ni Kristo.” Kusoma sehemu hii tu ya kifungu kunafanya kionekane kuwa kiungo cha Kigiriki “*de*” kinalinganisha vivuli na kitu kamili. Walakini, matumizi ya kipashio *de* la Kiyunani hutafsiriwa “zaidi” ambayo inaonyesha upanuzi, ukuzaji, ukuzaji.

Basi, mtu yeyote asije akuhukumu

(vipi?)

katika chakula, au kinywaji, au kwa heshima ya Siku takatifu,
au ya Mwezi mpya, au ya Sabato:

(aina gani?)

ambayo ni kivuli cha mambo yajayo;

zaidi ni mwili wa Kristo.

Wacha tuangalie vifungu hivi viwili vya kutegemeana.

1. *Kifungu cha kiambatisho.* Je! Hawatastahili kuhukumiwa? Kuhusu siku takatifu, siku za mwezi mpya, na “sabato” zote (isipokuwa kwa Siku ya Upatanisho) zilijulikana kwa “kula na kunywa.” Hizi zilikuwa sikukuu za kumbukumbu za matukio ya zamani na maadhimisho ya kawaida ya utimizo wa siku zijazo.
2. *Kifungu cha kivumishi.* Je! Hizi zilikuwa siku za aina gani?

Ni kivuli cha mambo yanayokuja. Badala ya kumaliza umuhimu wake, bado ni kielelezo cha mambo bora zaidi ya kuja ambayo yanathibitisha kivuli sio tofauti na ukweli.

Tunapoabudu kutoka Sabato ya siku ya 7 njia yote hadi Siku kuu ya Mwisho, inaonyesha ulimwengu ambao tunamtumikia. Kila wakati tunachukua kuzingatia Kristo mwamba thabiti na harakati zake kupitia patakatifu ni wakati ambao milango ya kuzimu haiwezi kutushinda.

“Kwa imani [Musa] aliitunza Pasaka na kunyunyiza damu” Wahebr 11:28. Yeye na wana wote wa Israeli usiku huo walifanya kile walichofanya kwa imani. Hawakuweka damu hiyo kwenye mabango ya mlango kwa sababu walikuwa “chini ya sheria” lakini kwa sababu walikuwa na imani kwa Mungu wa Israeli ambaye alikuwa amewaokoa kwa miujiza kutoka kwa mapigo ya Misiri. Ni Wamisri ambao hawakuwa na imani katika maagizo ya Yehova ambao yalikuwa chini ya sheria Yake na walipata adhabu yake.

Wanajamaa wa Kignosti waliwalaumu wakristo kwa kufurahiya milo ya ushirika, kumega mkate, kula na kunywa pamoja, kukusanyika kila wiki, kila mwezi, na kila mwaka kwa sababu waliamini katika kutengwa, upweke na kunyimwa.

Paulo alisema, Je!

Mtu asije akakuhukumu kwa kula na kunywa. Mtu yeyote asikushutumua kwa kufurahiya sikukuu na Sabato pamoja. Vitu hivi ni kivuli cha kutuunganisha na mwili wa Kristo sasa na ukweli wa siku zijazo wakati watakatifu watakutana kila mwezi kwenye mti wa uzima kwa matunda na ibada ya Mungu na Mwana-Kondoo (Ufunuo 22:2).

Paulo hakusema, karibu miaka 30 baada ya msalaba, kwamba *walikuwa* kivuli, lakini *bado ni* kivuli cha mambo yanayokuja. Kivuli sio kupinga ukweli lakini inategemea chanzo. Yote yanazungumza juu ya Yeye ambaye ni utimilifu wa vitu vyote. Kila kitu katika patakatifu ni ishara ya Mwana wa Mungu. Kila karamu ni ukumbusho wa kile amefanya, anafanya, na atatimiza hivi karibuni!

Agano la Kale na Jipya

Shida moja ya msingi juu ya uelewa wa sheria inatokana na ufahamu wa jinsi Agano la Kale na Jipya linavyoshirikiana. Wakristo wengi hulinganisha Agano la Kale na Agano Jipya kwa misingi ya sheria na neema au hata inafanya kazi na imani. Katika mfumo huu Kristo amewekwa kinyume na Musa kama kupendekeza kwamba Kristo anachukua nafasi ya Musa. Walakini Bibilia inasema wazi kuwa Kristo alikuja kutimiza sheria na kuikuza. Math 5:18; Isa 42:21.

Kwa maana kama mngemwamini Musa, mngeliamini mimi; kwa kuwa yeye aliandika juu yangu. Lakini ikiwa hamuamini maandishi yake, mtawezaje kuamini maneno yangu? Yohana 5:46, 47

Yesu anasema kuwa Yeye ndiye maoni ya yale aliyoandika Musa. Musa alipewa mzizi ambao Kristo angekuja na kukuza na kuzaa matunda kwa ukamilifu wake. Kwa hivyo Kristo sio tofauti na Musa lakini ni usemi kamili wa yote yaliyoandikwa katika torati na manabii.

“Sheria ni injili iliyojumuishwa, na injili ni sheria kufunuliwa. Sheria ni mzizi; Injili ni maua yenye harufu nzuri na matunda ambayo huzaa.” (*Christ Object Lesson* uk. 128)

Mabadiliko haya katika uelewaji yanaweza kuonyeshwa katika maneno ya Yesu:

Kwa maana sheria ilitolewa na Musa, lakini neema na ukweli vilikuja na Yesu Kristo. Yohana 1:17

Uhusiano kati ya Musa na Kristo unaonyeshwa na neno lililotolewa *lakini*. Hii inaonyesha tofauti katika upinzani. Walakini tofauti ni kweli katika ukuzaji wa yale ambayo Musa alikuwa ameandika. Tunaweza kutumia neno *na* kwa urahisi tu kuunda kuzidisha kwa mawazo:

Kwa kuwa sheria ilitolewa na Musa, neema na ukweli vilikuja na Yesu Kristo. Yohana 1:17

Kwa ufahamu sahihi wa jinsi sheria inahusiana na injili, shida nyingi zinazodhaniwa zinaondolewa.

Njia Yako iko katika Patakatifu

Njia moja rahisi ya kujua kile kilichohifadhiwa na kilichomaliziwa msalabani ni kuangalia hekalu.

Kisha nikapewa mwanzi kama fimbo. Malaika akasimama akisema, Inuka, upime Hekalu la Mungu na madhabahu na wale wanaoabudu ndani yake. (2) **Lakini korti iliyo nje ya Hekalu iache nje, na usiipime;** kwa maana imepewa watu wa mataifa : na mji mtakatifu wataukanyaga chini ya miguu miezi arobaini na miwili. Ufunuo 11:1-2

Watu wa Mungu wanapaswa kupima hekalu na madhabahu na wale wanaoabudu hapo. Lakini korti ilibidi iachwe nje. Hii inamaanisha kuwa dhabihu na matoleo na visafisho vya korti vimeachwa lakini vitu vilivyomo kwenye hekalu la mahali patakatifu na patakatifu zaidi vilitunzwa. Sheria ya Musa ilikuwa iko wapi? Haikuwepo katika korti bali katika Mahali Patakatifu Zaidi. Kujua kwamba huduma ya Mahali Patakatifu Zaidi inatumika sana hadi 1844 na kuendelea na kwamba Sheria ya Musa ilikuwa inakaa Mahali Patakatifu Zaidi, hii haionyeshi kwamba kanuni na Hukumu pia zitaandikwa moyoni wakati wa huduma ya Mahali Patakatifu Zaidi?

15. Je! Wakristo wanapaswa kutunza sikukuu leo?

Wakristo wengi tayari wanafanya. Wao huweka Krismasi, Pasaka, Siku ya wapendanao, Halowini n.k. Wengine huchukua siku 40 za kufunga, Upandaji, Upendeleo, na Ujio. Halafu kuna Siku kumi na mbili za Krismasi, Kuabudiwa kwa Magi, Siku ya Mtakatifu Patrick, Mariamu ya Mama wa Mungu, siku ya Mwaka Mpya, Siku ya Kutungwa kwa Mimba, Jumatano ya Majivu, ya Mitende, Ijumaa njema, Jumapili ya Pasaka, Jumapili ya Utatu, na Corpus Christi. Lakini hizi hazisemwi hata kidogo katika Bibilia. Je! Sikukuu zimetajwa katika sehemu ya Bibilia ya kanuni, maagizo na mahitaji au zinajumuishwa katika aina za kivuli? Inaonekana zilikuwa ni sheria zilizojumuishwa kati ya kanuni.

Kwa hivyo mtaadhimisha **Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu**, kwa kuwa siku hiyo nitakuwa nimetoa majeshi yenu katika nchi ya Misri. Kwa hivyo mtaishika leo katika vizazi vyenu, kuwa **sheria** ya milele. Kutoka 12:17.

Nguvu ya kutunza agizo hili la milele “kwa vizazi vyako vyote” inatumika kwa Sabato ya siku ya saba na sikukuu za mwaka za Bwana. Zote zimejiunga katika lugha ya kizazi chako.

Sabato za Bwana

Hakika Sabato zangu mtazishika; kwa kuwa ni ishara kati yangu na wewe **katika vizazi vyenu vyote**

Siku sita kazi unaweza kufanya kazi; lakini ya saba ni Sabato ya kupumzika, takatifu kwa BWANA

Weka Sabato, kushika Sabato **katika vizazi vyao vyote, kuwa agano la milele**. Kutoka 31:13, 15, 16.

Sabato za Mungu ziwe ishara kwa mkono na paji la uso.

“Nayo itakuwa ishara kwako mikononi mwako, na kama ukumbusho kwenye paji la uso wako, kwamba sheria ya BWANA iwe katika kinywa chako; kwa kuwa kwa mkono wenye nguvu wa BWANA amekutoa Misri. **Kwa hivyo mtalishika agizo hili kwa wakati wake mwaka kwa mwaka**. Kutoka 13:9,10.

Agizo hili ni sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu. Aya tatu mara moja kabla ya hizi mbili huthibitisha hii:

Siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu, na siku ya saba itakuwa **sikukuu ya BWANA**. Mkate usiotiwa chachu utaliwa siku saba; na mikate wowote usio na chachu usionekane nawe, wala chachu usionekane nawe katika sehemu zako zote. Nawe utamwonyesha mwanao katika siku hiyo, ukisema, Hii imefanywa kwa sababu ya hayo Bwana alinitendea hapo nilipokuwa nikitoka kutoka Misri. Kutoka 13:6-8.

Wale wanaomwabudu yule mnyama na sanamu yake watapokea alama kwenye paji lao au mikononi mwao (Ufunuo 14:9); wale wanaomwabudu Baba na Picha yake watatiwa muhuri na ishara kwenye paji la uso wao na mikononi mwao - watakuwa na jina la Baba kwenye paji lao lao (Ufunuo 14:1); na jina la Yesu, “jina Lake jipya” lililoandikwa juu yao (Ufunuo 3:12); labda mikononi mwao, kama vile alivyotubandika kwa mikono yake mwenyewe (Isaya 49:16).

Sikukuu za Bwana

Kama Sabato ya kila wiki, sikukuu zilizo na Sabato zao za kila mwaka ziliamriwa kutunzwa “kwa vizazi vyenu vyote” na ziliitwa hukumu na sheria.

Kutoka 12:14 Pasaka: “sikukuu ya BWANA kwa
Vizazi vyote... agizo la milele.

Kutoka 12:17 Sikukuu ya mkate usiotiwa chachu: “katika vizazi
vyenu na ni amri milele.”

Mambo ya Walawi 23:14 na “**Amri** ya milele katika vizazi vyenu vyote
makazi yenu.”

Mambo ya Walawi 23:21 Pentekosti: “**Amri** ya milele katika makazi yenu
yote katika vizazi vyenu vyote.”

Mambo ya Walawi 23:31 Siku ya Upatanisho: “**Amri** ya milele katika wakati
wako wote vizazi katika makazi yenu yote.”

Ingawa tunaelewa kuwa “milele” inaweza kumaanisha “muda mrefu wa kitu kinadumu” kama ilivyofasiriwa katika “moshi wa mateso yao utapanda juu milele”, lazima tuwe waangalifu katika jinsi tunavyoitumia kwa hiari mambo haya ambayo ni mali ya Mungu. Sikukuu za BWANA, sabato za BWANA, Pasaka ya BWANA inaelezewa na lugha ile ile ya sabato zake, sheria zake, na hukumu zake (Walawi 23:2-5 37,38; Ezekieli 20:11- 13, 18-20).

Kweli ya kutosha, mkate usiotiwa chachu umeendelea kuchukuliwa kwa kuadhimisha meza ya Bwana hata leo. Angalau tumeendeleza ishara kama Kristo alivyofundisha.

Yesu alizitunza

Baada ya hayo kulikuwa na sikukuu ya Wayahudi; na Yesu akapanda kwenda Yerusalemu. Yohana 5:1.

Lakini ndugu zake walipokwisha kwenda, basi yeye naye akaenda kwenye sikukuu, sio wazi, lakini kama ilivyo kwa siri. Yohana 7:10.

“Kati ya Wayahudi mwaka wa kumi na mbili ulikuwa wa mgawanyiko kati ya utoto na ujana. Alipomaliza mwaka huu mvulana wa Kiebrania alitwa mwana wa sheria, na pia mwana wa Mungu. Alipewa fursa maalum kwa mafundisho ya kidini, na alitarajiwa kushiriki katika sikukuu takatifu na sherehe. Ilikuwa

kulingana na desturi hii kwamba Yesu katika ujana wake alifanya safari ya Pasaka kwenda Yerusalemu. Kama Waisraeli wote waliojitolea, Yosefu na Mariamu walikwenda kila mwaka kuhudhuria Pasaka; na Yesu alipofikia umri uliohitajika, walimchukua.” (*Desire of Ages*, 7:75)

Paulo aliziweka

“Kwa hivyo tuifanye karamu, sio yenye chachu ya zamani, au chachu ya ubaya na uovu; lakini kwa mkate usiotiwa chachu wa ukweli na weupe wa moyo.” 1 Wakor. 5:7.8.

Katika Matendo 18 Paulo alikaa kwa mwaka mmoja na nusu katika Korintho ambako “alijadiliana katika sinagogi kila sabato” kuwasisitizia Wayahudi na Wagiriki kuwa Yesu ni Kristo. Watunza Sabato hutumia kifungu hiki kama ushahidi muhimu kwamba Paulo aliendelea kuabudu siku ya saba ya miaka baada ya Kristo kufa msalabani na hivyo kuonyesha utimilifu wa Amri Kumi na utunzaji wa Sabato na mitume katika Agano Jipya.

Sura hiyo hiyo pia imejitokeza kama ushahidi kwamba wakati mwingine Paulo hakufanya sikukuu za kila mwaka, kwani alibaki Korintho kwa zaidi ya mwaka mzima bila kumtaja akitazama sherehe zozote zilizowekwa, na ukweli kwamba hakuwapo Yerusalemu ambapo sikukuu zilihifadhiwa na Wayahudi.

Lakini siku zote Paulo hakufanya sikukuu huko Yerusalemu kila wakati. Alipoondoka Korintho alisema, “Lazima nitunze sikukuu hii ambayo inakuja huko Yerusalemu.” Hata hivyo tangu alipojua kuhusu mpango wa Wayahudi ya mauaji yake (Matendo 20:3, 16) yeye alibadilishwa zamu yake na safari kwa kupitia Makedonia, na katika Philippi aliitimiza Pasaka na “siku za mikate isiyochachwa” na waumini wake wa Mataifa. Kutoka hapo “aliharakisha, ikiwa ingewezekana kwake kuwa huko Yerusalemu siku ya Pentekosti.” Sio tu kwamba Paulo alitaka kuwa Yerusalemu kwa Pasaka ili aweze kukutana na watu wa nchi yake ya Kiyahudi, lakini maadui zake walimtaka awepo hapo ili *wapate* kumuua. Hivyo yeye alibadili njia yake na akapanga badala yake kuwa katika siku ya Pentekoste. Lakini bado aliadhimisha Pasaka ingawa hakuwapo Yerusalemu. Ellen White ametoa maoni juu ya hili katika kitabu cha *Acts of the Apostles*:

“Katika Filipi, Paulo alikaa ili kushiriki Pasaka. Ni Luka tu aliyebaki naye, wanachama wengine wa kikundi hicho wakapita Troa wakamngojea huko. **Wafilipi** walikuwa wenye upendo na wa kweli kwa waumini wa mtume, na wakati wa **siku nane za karamu** alifurahia **kushirikiana na amani na furaha.**” {AA 390.4}

Paulo alipanga safari yake kupitia Makedonia na alikaa Filipi kwa Pasaka. Wafilipi walikuwa *waumini* wa Mataifa wa Paulo. Yeye hakuwa na sababu ya kushiriki Pasaka na waumini wa mataifa mengine kwani hawakuwa watu wa nchi yake ya Kiyahudi na tayari walikuwa Wakristo. Je! Kwa nini angeadhimisha Pasaka ikiwa ni kati ya ibada ambazo alikuwa akiwaambia Wayahudi kuwa wameachiliwa kutoka kwa kutunza? Yeye alitumia siku zote nane za sherehe na wao. Kwa nini sio siku chache tu na kuendelea? Kwa kweli inaonekana kwamba alikuwa akiheshimu kiwango kamili cha karamu iliyoangaziwa ikiwa ni pamoja na Sabato ya mwisho katika siku ya nane.

Wakristo wa kwanza walizitunza

“Kwa hivyo, Yohana, kulingana na desturi ya Sheria, alianza maadhimisho ya sikukuu ya Pasaka (Pasaka) jioni ya siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza, bila kuzingatia kama ilikuwa Sabato au siku nyingine yoyote.” (*Beda The Ecclesiastical History of English People* for The Great Histories Series by Washington Square Press, N.Y., 1968)

Polycrates: “Ndiyo maana sisi huweka siku bila kubadili nia, wala kuongeza wala kutoa, kwani katika Asia [Minor] watu wakubwa wamelala usingizi, nao wataamka siku ya kuja kwake Bwana, wakati atakapokuja na utukufu kutoka mbinguni na kuwaita watakatifu wote. Wao ni kama vile Filipino... na binti zake wawili... [uk. 507] Pia kuna John ambaye alilala juu ya kifua cha Bwana ... Na kuna pia ni Polycarp katika Smirna, wote Askofu na shahidi, na Thrasesas, aliyekuwa Askofu na shahidi, kutoka Eumeneaea ... [Pia] Sagaris, ... Papirius, ... na Melito ... wote hawa waliitunza siku ya kumi na nne ya Pasaka **kwa mujibu wa injili**, bila kukoma, lakini **kufuatia kulingana na kanuni ya imani**. Na mimi pia, Polycrates, mdogo kuliko wote, ninaishi kulingana na mapokeo ya ukoo wangu, na wengine wao nimewafuata. Kwa maana saba kati ya familia yangu walikuwa Maaskofu na mimi ni wa nane, na jamaa zangu waliweka siku wakati watu waliweka mbali chachu. Kwa hivyo, ndugu zangu,

mimi ambaye nimeishi miaka sitini na mitano katika Bwana na kuzungumza na ndugu kutoka kila nchi, na kuwa nimesoma andiko lote takatifu siogopi hofu ya vitisho, maana wamesema, nani aliyekuwa mkubwa zaidi yangu? ‘Ni bora kumtii Mungu kuliko wanadamu.’” (SDA Bible Commentary, Vol 9, p. 362)

Tambua kuwa yeye hakusema “ninaweka Pasaka kulingana na mila” lakini “niliweka siku ya kumi na nne ya Pasaka kwa mujibu wa Injili”

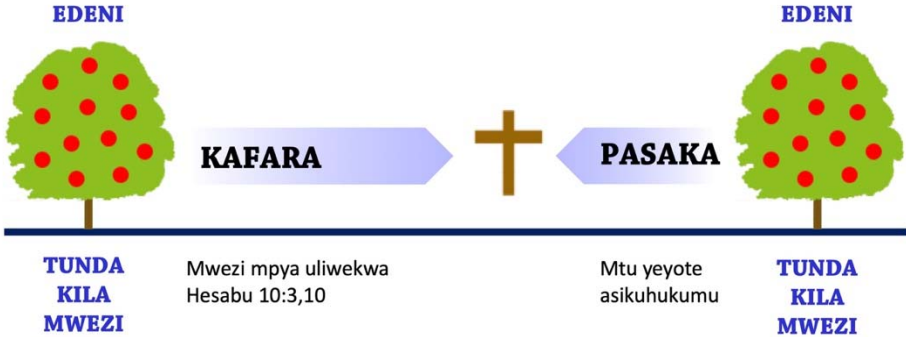
Wawaldense walizitunza

“Wakatoliki walikuwa pia walitumia muda mrefu sana kujaribu kujifanya kuwa hawakuwa na historian na hawakuendelea na kuwa walikuwa katika muda na nafasi ya pekee na ya uzushi uliojikita katika Uyahudi Wayahudi na Wakatoliki, Waorthodoxi na Waprotestanti wote wamejaribu kujifanya kuwa hakukuwa na ibada ya Wasabato au kanisa. Kanisa lisilokuwa la Utatu-ambalo linashika sikukuu na **sheria** za chakula na sheria zingine zisizo za kafara za Agano la Kale na mafundisho ya Kristo na Agano Jipya tangu wakati wa mitume na kwamba Kanisa la Agano Jipya ni aibu.” (*The Sabbatarians in Transylvania*, by Samuel Kohn, 1998 p. 3)

“Nyuma ya kuta za juu za mlima - katika kizazi kizima kimbilio la walioteswa na waliodhulumiwa-Waldensia walipata mahali pa kujificha. Hapa mwanga wa ukweli ilitunzwa na kuwaka huku kukiwa giza ya Enzi za Kati. Hapa, kwa miaka elfu, mashahidi wa ukweli waliimarishwa imani ya kale.” (Great Controversy uk. 65-66)

16. Je, sisi kuweka sikukuu mbinguni, na dunia, mpya?

Kila mwezi tutakula matunda ya mti wa uzima huku kutoka mwezi mpya hata mwezi mpya sisi wote tutakuja kuabudu mbele Muumba wetu (Isaya 66:23).

Mti wa uzima katika ulimwengu mpya utazaa “matunda yake kila mwezi” na ingekuwa hivyo katika Edeni kabla ya kuanguka. mwezi mpya, kama Sabato ya kila wiki walikuwa daima naendelea na itaendelea kuwekwa.

“Na yeye akanionyesha mto wa maji ya uzima maangavu kama kioo yakitoka kwenye kiti cha **enzi cha Mungu na Mwanakondoo**. Katikati ya barabara ya hiyo, na pande zote za mto, kulikuwa na mti wa uzima, ambao ulizaa matunda ya aina kumi na mbili, ukatoa matunda yake **kila mwezi**: na majani ya mti yalikuwa ya uponyaji wa mataifa.” Ufunuo 22:1, 2.

“Hii itafaa wakaazi wa dunia kwa nyumba ambazo **Kristo** ameenda kuwaandalia wale wampendao. Kisha wao kukusanyika katika patakatifu sabato hadi Sabato, **kutoka mwezi mpya hata mwezi mpya**, kuunganika katika wimbo, katika shukrani na sifa kwa yeye aketiye juu ya kiti cha enzi, na kwa **Mwanakondoo** milele na milele.” (Manuscript 24, 1898)

Baada ya kuelezea uharibifu wa wale waovu ambao ‘huja kupigana na Yerusalemu’ sambamba na kukusanywa kwa Gog na Magog katika kuzunguka Mji Mtakatifu katika Ufunuo 20 Zekaria 14:16 inasema,

“Na itakuwa kwamba kila mtu aliyebaki kati ya mataifa yote yaliyokuja kupingana na Yerusalemu, atakwenda kila mwaka

kuabudu Mfalme, BWANA wa majeshi, na kufanya karamu ya mahema.”

Mwisho, ahadi ya Yesu mwenyewe kwa wanafunzi wake kama, “Kwa hamu nimekuwa na hamu ya kula Pasaka hii nanyi kabla sijateseka: Kwa kuwa ninawaambia, sitokula tena, mpaka yatimizwe katika ufalme wa Mungu. Kwa maana ninawaambia, Sitakunywa matunda ya mzabibu, mpaka ufalme wa Mungu utakapokuja.” Luka 22:14-18

Yesu alisema kuwa Pasaka itakamilika katika ufalme wa Mungu na itakapokuja, ‘atakula tena’ na ‘kunywa ya matunda ya mzabibu.’ Kwa hivyo, karamu mbili, za kwanza na za mwisho za mikutano saba mitakatifu ya mwaka, zimeelezewa katika muktadha wa dunia mpya.

Kiambatisho A

Ellen White, Review and Herald, Mei 6, 1875

Mungu alitoa maarifa wazi na dhahiri ya mapenzi yake kwa Israeli kwa **maagizo ya kipekee**, kuonyesha **jukumu la mwanadamu kwa Mungu na kwa wenzake**. Ibada kwa Mungu ilifafanuliwa wazi. Mfumo maalum wa **ibada na sherehe zilianzishwa**, ambazo **zingehakikisha ukumbusho wa Mungu** kati ya watu wake, na kwa hivyo kutumika kama ua wa **kulinda** Amri Kumi dhidi ya kukiukwa. {RH, Mei 6, 1875 par. 3}

Watu wa Mungu, ambaye yeye huwaita hazina yake ya kipekee, walipata baraka na **mifumo ya sheria-miwili; maadili na sherehe**. Moja, **ikiashiria nyuma kwa uumbaji** ili ukumbuke Mungu aliye hai ambaye aliumba ulimwengu, ambaye madai yake yanahusiana na watu wote katika kila nyakati, na ambayo itakuwepo kwa wakati wote na milele. **Nyingine, iliyotolewa kwa sababu ya kukiuka kwa mwanadamu sheria ya maadili**, utii ambao ulijumuisha dhabihu na sadaka zinazoashiria ukombozi wa baadaye. Kila moja ni wazi na tofauti na nyingine. Kutoka kwa uumbaji sheria ya maadili ilikuwa sehemu muhimu ya mpango wa kiungu wa Mungu, na haingebadilika kama alivyo yeye. Sheria ya sherehe ilikuwa kujibu kusudi fulani la mpango wa Kristo kwa wokovu wa kizazi. Mfumo wa kawaida wa dhabihu na sadaka zilianzishwa ili kupitia huduma hizi mtenda dhambi atambue **toleo kubwa, Kristo**. Lakini Wayahudi walikuwa wamepofushwa na kiburi na dhambi kwamba wachache wao

waliweza kuona mbali zaidi kuliko kifo cha wanyama kama upatanisho wa dhambi; na Kristo, ambaye sadaka hizi zinafananisha, alipokuja, hawakuweza kumtambua. **Sheria ya sherehe ilikuwa tukufu; ilikuwa mpango uliotolewa na Yesu Kristo katika kushauriana na Baba yake**, kusaidia katika wokovu wa mbio. Mpangilio wote wa **mfumo wa kawaida ulianzishwa juu ya Kristo**. Adamu aliona Kristo akifanikiwa katika mnyama asiye na hatia akiteswa na adhabu ya kukiuka sheria ya Yehova.

Sheria ya aina ilifikiwa mbele kwa Kristo. Matumaini yote na imani iliyozingatia Kristo **mpaka aina ilifikia mfano wake katika kifo chake**. **Sheria na hukumu** zinazoelezea jukumu la mwanadamu kwa watu wenzake, **zilikwa zimejaa maagizo muhimu, kufafanua na kurahisisha kanuni za sheria ya maadili**, kwa madhumuni ya kuongeza maarifa ya kidini, na ya **kuhifadhi watu waliochaguliwa na Mungu kutofautishwa** na kuabudu sanamu kwa mataifa.

Amri juu ya ndoa, urithi, na haki madhubuti katika kushughulika mmoja, zilikuwa za kipekee na kinyume na mila na tabia ya mataifa mengine, na zilibuniwa na Mungu **kuwaweka watu wake mbali na mataifa mengine**. **Umuhimu wa hii** ili kuokoa watu wa Mungu kutokana na **kuwa kama mataifa** ambao hawakuwa na upendo na hofu ya Mungu, ni sawa katika wakati huu mchafu, **wakati uvunjaji wa sheria ya Mungu** na ibada ya sanamu iko kwa kiwango cha kuogofya. **Ikiwa Israeli ya kale lilihitaji usalama kama huo**, tunahitaji zaidi, kutufanya tusichanganyike kabisa na wavunjaji wa sheria za Mungu. Mioyo ya wanadamu imekaribia sana kutoka kwa Mungu hivi **kwamba kuna umuhimu wa kujizuia na nidhamu**.

Upendo ambao Mungu alimpa mwanadamu ambaye alikuwa amemuumba kwa sura yake mwenyewe, ulimpelekea kumtoa Mwanawe afe kwa dhambi ya mwanadamu, na isije kuongezeka kwa dhambi kumfanya asahau Mungu na ukombozi ulioahidiwa, mfumo wa sadaka za dhabihu ilianzishwa **kuainisha toleo kamilifu la Mwana wa Mungu**.

Kristo alikuwa malaika aliyeteuliwa na Mungu kwenda mbele ya Musa nyikani, akiwaongoza Waisraeli katika safari zao kwenda nchi ya Kanaani. Kristo alimpa Musa maelekezo yake maalum apewe Israeli. “Zaidi ya hayo, ndugu, singetaka muwe wenye kupuuzwa kwamba baba zetu wote walikuwa chini

ya wingu, na wote walivuka bahari; na wote walibatizwa kwa Musa katika wingu na katika bahari; na wote wakala nyama moja ya kiroho, na wote wakanywa kinywaji kile kile cha kiroho, kwa maana walikunywa kile Mwamba wa kiroho uliowafuata; na Mwamba huo ndiye Kristo.”

“**Siku ya mwisho, hiyo siku kuu ya sikukuu**, Yesu alisimama na kulia, akisema, Mtu akiona kiu, aje kwangu, anywe.” Maneno haya yalitolewa kwa kushuhudia uwakilishi wa Wayahudi wa maji yanayotoka kwenye mwamba wa mwamba. Ukumbusho huu wa kuleta maji kutoka kwenye mwamba jangwani husogeza moyo wa Mwana wa Mungu kuonyeshana huruma na huruma kwa ufahamu wao ulioofia; kwa maana hawataona nuru ambayo amewaletea. **Kristo huwaambia kuwa yeye ndiye mwamba. Mimi ndiye maji yaliyo hai.** Baba zako walikunywa ule mwamba wa kiroho uliowafuata. Mwamba ule nilikuwa mwenyewe. Ilikuwa ni kupitia Kristo peke yake ambapo Waebrania walipendezwa na baraka haswa ambazo walikuwa wakipokea kila wakati, bila kujali kunung’unika kwao na uasi.

Kwa sababu ya udhalimu wa kuendelea, sheria ya maadili ilirudiwa kwa uzito mkubwa kutoka pale Sinai. Kristo alimpa Musa maagizo ya kidini ambayo yalitawala maisha ya kila siku. Amri hizi zilipewa wazi kutunza Amri Kumi. Hazikuwa aina ya kivuli kupita na kifo cha Kristo. Zilitakiwa kuwa zimefungwa juu ya mwanadamu katika kila kizazi kwa muda ambao muda unapaswa kudumu. Amri hizi zilitekelezwa na nguvu ya sheria ya maadili, na walielezea sheria hiyo waziwazi na dhahiri.

Kristo alikuwa dhambi kwa kizazi kilichoanguka, kwa kuchukua mwenyewe hatia iliyokaa juu ya mwenye dhambi kwa uvunjaji wake wa sheria ya Mungu. Kristo alisimama kichwani mwa familia ya mwanadamu kama mwakilishi wao. Alikuwa amechukua mwenyewe dhambi za ulimwengu. Katika mfano wa mwili wenye dhambi alihukumu dhambi katika mwili. **Aligundua madai ya sheria ya Kiyahudi hadi kifo chake**, wakati aina ilikutana na mfano. Katika muujiza aliomtenda mtu mwenye ukoma, alimuamuru aende kwa makuhani pamoja na toleo kulingana na sheria ya Musa. **Kwa hivyo aliamua sheria inayohitaji matoleo.**

Wakristo wanaodai kuwa wanafunzi wa Biblia **wanaweza kufahamu kikamilifu** zaidi kuliko **Israeli ya zamani waliofanya maana kamili ya**

maagizo ya sherehe ambayo walitakiwa kutii. Ikiwa kweli ni Wakristo, wako tayari kukiri utakatifu na umuhimu wa aina za kivuli, kwa vile wanaona utimilifu wa matukio ambayo wanawakilisha. Kifo cha Kristo kinampa Mkristo ufahamu sahihi wa mfumo wa ibada na anaelezea unabii ambao bado ni wazi kwa Wayahudi. Musa mwenyewe hakuunda sheria. **Kristo, malaika ambaye Mungu alikuwa amemteua** kwenda mbele ya wateule wake, **alimpa Musa kanuni na mahitaji muhimu kwa dini** hai na **kutawala watu wa Mungu.** Wakristo hufanya kosa la kutisha kwa kuiita sheria hii kuwa kali na ya kiholela, na kisha kuilinganisha na injili na utume wa Kristo katika huduma yake hapa duniani, kana kwamba alikuwa anapingana na maagizo tu ambayo huyaita sheria ya Musa.

Sheria ya Yehova, tangu kuumbwa, ilikuwa katika **kanuni mbili kuu,** “Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili yako yote, na kwa nguvu yako yote.” ni amri ya kwanza. Na ya pili ni hii, umpende jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe. Hakuna amri nyingine kubwa zaidi ya hii. Hizi kanuni mbili kuu zinajumuisha amri nne za kwanza, zinaonyesha jukumu la mwanadamu kwa Mungu, na zile sita za mwisho, zinaonyesha jukumu la mwanadamu kwa mwenzake. Kanuni zilielezwa wazi zaidi kwa mwanadamu baada ya anguko, na kusema kwa njia ya kukutana na kesi ya akili iliyoanguka. Hii ilikuwa ya lazima kwa sababu ya akili za wanaume kupofushwa na makosa.

Kwa neema Mungu alinena sheria yake na kuiandika kwa kidole chake mwenyewe juu ya jiwe, akifanya agano la kuahidi na watu wake huko Sinai. Mungu aliwatambua kama hazina yake ya kipekee juu ya watu wote duniani. **Kristo,** ambaye alikwenda mbele ya Musa nyikani, **aliweka wazi kanuni za maadili na dini kwa kufuata maagizo fulani,** akielezea wajibu wa mwanadamu kwa Mungu na wenzake, **kwa kusudi la kulinda maisha, na kulinda sheria takatifu ya Mungu,** kwamba haipaswi kusahaulika kabisa katikati ya ulimwengu wa waasi.

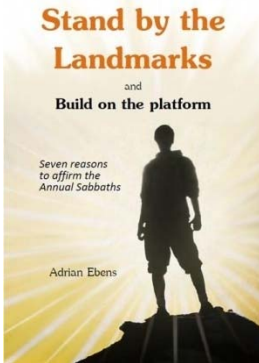
Wakristo wa sasa hulia, Kristo! Kristo ni haki yetu, lakini mbali na sheria. Wanazungumza na kufanya kama kwamba jukumu la Kristo kwa ulimwengu ulioanguka lilikuwa kwa kusudi la wazi la kubatilisha sheria ya Baba yake. Je! Kazi hiyo haingeweza kutekelezwa vizuri bila mpendwa wa pekee wa Baba kuja ulimwenguni na kuvumilia huzuni, usiri, na kifo cha aibu cha msalaba?

Wachungaji wanahubiri kwamba upatanisho ulipatia wanadamu uhuru wa kuvunja sheria ya Mungu, na kutenda dhambi, **na kisha kusifu neema ya bure na rehema zilizofunuliwa kupitia Kristo chini ya injili, wakati wanadharau sheria ya Mungu.**

Wanatoa kando kizuizi cha sheria, na huelekeza tamaa mbaya na utashi wa moyo wa asili, halafu wanashinda kwa rehema na neema ya injili. Kristo huzungumza ukweli na watu kama hao: “Sio kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa Mbingu; lakini yeye **afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni.**” **Mapenzi ya Baba ni nini? Kwamba tunashika amri zake. Kristo, kutekeleza mapenzi ya Baba yake, alikua mwandishi wa kanuni na maagizo aliyopewa kupitia Musa kwa watu wa Mungu. Wakristo wanaomtukuza Kristo,** lakini wamejipanga wenyewe kupingana na sheria inayosimamia kanisa la Kiyahudi, wako kinyume na Kristo na ni dhidi ya Kristo.

Kifo cha Yesu Kristo kwa ajili ya ukombozi wa mwanadamu, huinua pazia na kuonyesha mafuriko ya mwanga nyuma mamia ya miaka, **kwenye taasisi yote ya mfumo wa dini ya Kiyahudi.** Bila kifo cha Kristo mfumo huu wote ulikuwa hauna maana. Wayahudi wanamkataa Kristo, na kwa hivyo mfumo wao wote wa dini ni **usio na wakati, usio na mwelekeo.** Wanashikilia **umuhimu mkubwa** katika sherehe za kivuli za aina ambazo zimekidhi mfano wao, kama wanavyofanya kwa sheria ya Amri Kumi, ambayo haikuwa kivuli, lakini ukweli uliodumu kama kiti cha enzi cha Yehova. **Kifo cha Kristo kinainua mfumo wa Kiyahudi wa aina na maagizo,** kuonyesha kwamba walikuwa wa miadi ya Mungu, na kwa kusudi la kuweka **imani hai** ndani ya mioyo ya watu wake.

Vijitabu vinavyohusiana kwenye mada hii vinapatikana katika
talkingrocksabbathchapel.com na maranathamedia.com

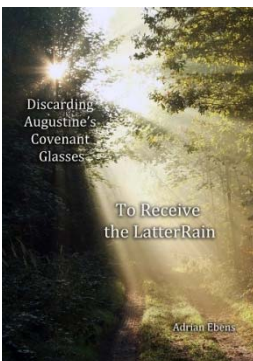
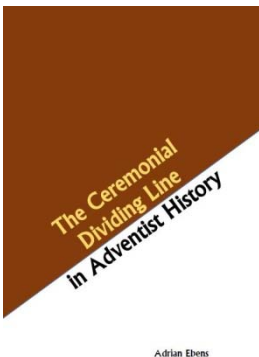

Kusimama kwenye maonyeshonjia

Mfumo wa Kiadventista uliundwa katika misingi Ya Ufunuo 14:12 kama wale ambao huweka imani Ya Yesu. Kutoka Misingi hii kijitabu hiki kinadhihirisha Ule mshikamano wa kuelewa utakatifu wa Kristo ambao Unafanywa wazi katika kuzishika amri zote za Mungu

Mstari wa kisherehe uliogawanya

Historia ya Kiadventista imejaa mijadala na kujitolea kuhusu chimbuko la Agano la Kale pamoja na sherehe zote zilipoanza na kuisha. Makanisa ya Kiprotestanti ambapo haya yalianza, Waadventista wanakubali kwamba vitu vyote vya kale na vya kiyahudi vilianza na vikaisha na kifo cha Yesu Msalabani. Kwa Waprotestanti wote ambao kwao waliishika siku ya saba kama Sabato kama ilivyo katika amri ya Nne. Sheria ya Kitabia ni ya kudumu; ila sheria ya Musa ilianguka msalabani. Lakini je, vipi kuhusu nyama zilizokataliwa, mvinyo kali, na zaka? Maagizo mengi ya Musa yanaletwa kwenye mstari huu unaotenganisha, kisha ikaja 1888, matokeo hayafichiki. Upinzani unaonekana, na yafuatayo yatakuwa historia.

Tupilia mbali miwani ya maagano ya Augustine

Elewa vile mifumo ya maagano iliyoanzishwa na Augustine ilisaidia kuzuia Baraka ya Baraka za Roho kupitia injili nzuri ya 1888

Je! Kuhusu Sikukuu?

Swali zuri.

Kijitabu hiki kinajibu maswali yafuatayo:

Je! Masharti yanahitajika kwetu kutunza leo?

Je! Ni nini kilichojumuishwa katika Sheria?

Je! Sikukuu zina kanuni za maadili?

Je! Tunapaswa kuweka Masharti ya kuokolewa?

Je! Kwa nini tunashika baadhi ya Sheria lakini sio zote?

Je! Sikukuu ni sehemu ya mfumo wa dhabihu?

Je! Sabato ya siku ya saba ni amri au sikukuu ya Bwana?

Kuna Sabato ngapi?

Baraka ya Sabato ni nini?

Kwa nini tunashika moja ya Sabato lakini sio zote?

Je! Mungu alikomesha sherehe hizo?

Kuna sheria ngapi?

Je! Sheria yoyote zilifutwa msalabani?

Ni nini kilichopigiwa msalabani?

Je! Ni vivuli au aina ambazo huisha na mfano?

Je! Wakristo wanapaswa kushika Sikukuu?

Je! Tutaweka sikukuu mbinguni au dunia mpya?

maranathamedia-kenya.com

maranathamedia.com

talkingrocksabbathchapel.com